

KAZALO

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT	1
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	8
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	14
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	20
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO	25
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA KULTURO	26
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	36
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE	37
NOSILEC: URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI	40
NOSILEC: GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE V SODELOVANJU Z URADOM VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI IN OSTALIMI PRISTOJNIMI VLADNIMI ORGANI	52
NOSILEC: URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI OZIROMA VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE	53

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT
Prioritetno področje: VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE
3.3.1.1.1 Cilj: dopolnitev in prilagoditev strateških usmeritev na področju vzgoje in izobraževanja Romov.
UKREP: Prenova Strategije vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji.
<u>Podlage za izvajanje ukrepa¹:</u> Veljavna Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji (iz leta 2004 in dopolnjena leta 2011); veljavna zakonodaja na področju vzgoje in izobraževanja; ZRomS-1; NPUR 2017–2021.
<u>Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep²:</u> Ciljno usmerjen ukrep.
<u>Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017³:</u> V pripravi je nova strategija vzgoje in izobraževanja Romov, skladno s cilji in ukrepi NPUR. Decembra 2017 se je prvič sestala interna delovna skupina za pripravo predloga besedila nove strategije. Konec januarja 2018 naj bi delovna skupina pregledala predloge sprememb.
<u>Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa⁴ (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):</u> Še niso znani.
<u>Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017⁵:</u> /
<u>Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa⁶ (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):</u> /
<u>Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa⁷:</u> /
<u>Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju⁸:</u> /

¹ Navesti je potrebno zakonske in/ali programske podlage (dokumente), ki so direktna podlaga za izvajanje ukrepa; v primeru da je direktna podlaga sam NPUR 2017–2021, je to potrebno navesti, prav tako tudi informacijo o sprejetem podrobnem področnem programu oziroma ukrepih (akcijskem načrtu) na podlagi NPUR 2017–2021.

² Navesti je potrebno, ali je to ukrep, ki je namenjen izključno Romom kot ciljni skupini, ali gre za splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin – v tem primeru navesti, na kakšen način oziroma s kakšnimi pristopi se jih vključuje v ukrep; navesti tudi, ali gre za sistemski ukrep ali za programski ukrep.

³ Vsebinski opis izvedenih aktivnosti naj bo čimbolj kratek, jase in naj zajame bistvene informacije o tem, kaj je bilo v okviru tega cilja in ukrepa narejenega v letu 2017.

⁴ Navesti je potrebno, kakšni/kateri so rezultati v okviru ali na podlagi ukrepa; podati tudi pregled doseganja kazalnikov, ki so navedeni v NPUR 2017–2021 pri vsakem ukrepu; pri podajanju ocen in predstavitvi rezultatov (prikazovanje realizacije kazalnikov) je potrebno še posebej upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno

⁵ Navesti je potrebno finančne vire (državni proračun/sredstva EU) in višino sredstev, ki so bila za izvajanje ukrepa namenjena in porabljena v letu 2017.

⁶ Če je le možno, je potrebno navesti število vključenih oseb oziroma število oseb, ki so bile upravičene do aktivnosti ukrepa – lahko se nevede tudi samo ocena, če ni natančnih podatkov.

⁷ Navesti je potrebno tako pozitivne kot negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa, za katere se ocenjuje, da bi jih bilo treba izpostaviti ter se na njih učiti in jih upoštevati pri prihodnjem načrtovanju ukrepov; izpostaviti morebitne dobre prakse (kaj se obnese), itd.

⁸ Navesti je potrebno predloge za izboljšave oziroma za morebitne spremembe in dopolnitve ukrepov na podlagi izkušenj pri izvajanju ukrepov (npr. predlogi za morebitne potrebe po večjem sodelovanju z drugimi organi, če bi želeli doseči večji učinek ukrepa; predlogi za morebitne potrebne spremembe ukrepov (zakonodajno, programsko, organizacijski, itd.) na tem področju ali na drugih področjih, da bi bil učinek večji; predlogi za nove/dodatne ukrepe, itd.).

3.3.1.1.2 Cilj: zgodnje vključevanje v vzgojno-izobraževalni sistem: vključevanje romskih otrok v predšolsko vzgojo v vrtcih vsaj dve leti pred začetkom osnovne šole.

UKREP:

Zgodnje vključevanje v vzgojno-izobraževalni sistem – zagotavljanje pogojev za vključitev v predšolsko vzgojo.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2016 je pristojno ministrstvo v sodelovanju z izvajalcem, Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti, pričelo z izvajanjem celovitega projekta Skupaj za znanje, sofinanciranega iz Evropskega socialnega sklada, v okviru katerega so bile vzpostavljene različne aktivnosti, nekatere med njimi osredotočene na področje predšolske vzgoje romskih otrok. Na terenu je bila najprej izvedena analiza vključenosti romskih otrok v vrtce v okoljih, kjer potekajo aktivnosti projekta Skupaj za znanje. Na podlagi ugotovitev te analize so bili nato sklenjeni dogovori z določenimi vrtci, ki so izkazali zanimanje za tovrstno sodelovanje, na podlagi katerih so se realizirale aktivnosti.

V letu 2017 so se v okviru projekta Skupaj za znanje nadaljevale zastavljene aktivnosti na področju predšolske vzgoje, ki so bile na določenih področjih še nadgrajene. Romski pomočniki so se aktivno vključevali v projektne aktivnosti na področju predšolske vzgoje. 9 romskih pomočnikov se je v sklopu svojega delovnega časa redno vključevalo tudi v delo vrtcev (praviloma 1x tedensko, v različne starostne skupine), ostali romski pomočniki so sodelovali pri izvajanju programov za predšolske otroke v večnamenskih centrih ali v sklopu obšolskih dejavnosti.

Nadaljevalo se je tudi izvajanje posebnih programov za predšolske otroke, ki niso vključeni v vrtce ali jih ne obiskujejo redno, v okviru določenih večnamenskih centrov (VNC Smrekec, VNC Dobruška vas, VNC Vanča vas – Borejci, VNC Šmihel, VNC Boriha) in v sklopu obšolskih dejavnosti. Ob vpeljavi mentorskega sistema v večnamenskih centrih, ki zagotavlja dodatno strokovno in pedagoško podporo delu v teh centrih, je bila posebna pozornost namenjena vsebinski nadgradnji teh programov glede na opravljene analize stanja in zaznane potrebe ciljne skupine. Ob tem so se še posebej spodbujale aktivnosti, ki so usmerjene k povečanju vpisa predšolskih otrok v vrtce, kot so npr. tedenski obiski bližnjih enot vrtcev z namenom skupnih aktivnosti z vpisanimi otroci, občasne skupne aktivnosti z vzgojiteljicami bližnjih vrtcev in otroci v naseljih, seznanjanje staršev s pomenom predšolske vzgoje za lažje vključevanje v vzgojno-izobraževalni sistem ipd.

Z uspešnim delom je v letu 2017 nadaljeval tudi pripravljalni vrtec v naselju Kerinov grm (občina Krško), kjer se beleži določen porast pri vpisu otrok, prav tako otroci dlje časa ostajajo prisotni v dnevnem programu. Tudi v okviru tega vrtca se je posebno pozornost namenjala aktivnostim vzporedne integracije v redne oddelke vrtca, ki potekajo praviloma na tedenski ravni in se izvajajo v obliki skupnih aktivnosti v različnih enotah Vrtca pri OŠ Leskovec pri Krškem.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

- število vključenih predšolskih otrok v projektne aktivnosti: 78 vključenih predšolskih otrok v posebne programe za predšolske otroke v večnamenskih centrih (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017), 146 vključenih predšolskih otrok v obšolske dejavnosti (kumulativnost udeležbe od novembra 2016 do decembra 2017) > skupno 175 vključenih predšolskih otrok v posebne aktivnosti večnamenskih centrov in obšolske dejavnosti, brez prekrivanja podatkov za posameznike, ki so bili udeleženi v obeh aktivnostih (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017),
- uspešno delujoč pripravljalni vrtec v Kernovem grmu (povprečno število vpisanih otrok med 15 in 20 otrok mesečno),
- vzpostavljen sistem vzporedne integracije,
- boljša pripravljalenost predšolskih otrok ob vstopu v šolo.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Razvidna iz priloge 3: pregled sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

- število vključenih predšolskih otrok v projektne aktivnosti: 78 vključenih predšolskih otrok v posebne programe za predšolske otroke v večnamenskih centrih (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017), 146 vključenih predšolskih otrok v obšolske dejavnosti (kumulativnost udeležbe od novembra 2016 do decembra 2017) > skupno 175 vključenih predšolskih otrok v posebne aktivnosti večnamenskih centrov in obšolske dejavnosti, brez prekrivanja podatkov za posameznike, ki so bili vključeni v obe aktivnosti (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017),
- uspešno delujoč pripravljalni vrtec v Kernovem grmu (povprečno število vpisanih otrok med 15 in 20 otrok mesečno).

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Zelo pozitivne izkušnje imamo z aktivnostmi, usmerjenimi v vzporedno integracijo, v okviru katerih so predšolski otroci, ki niso redno vpisani v vrtec, vključeni v skupne aktivnosti s predšolskimi otroci v prostorih vrtca ali v naselju.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Glede na uspešne izkušnje z aktivnostmi vzporedne integracije bi bilo smiselno razmisliti o dodatnem financiranju na tem področju (npr. za stroške prevozov v primeru redno vzpostavljenih aktivnosti) in o morebitni vpeljavi teh uspešnih rešitev v sistem.

3.3.1.1.3 Cilj: vključevanje romskih pomočnikov v vzgojno-izobraževalni proces.

UKREP:

Vključevanje romskih pomočnikov v osnovnih šolah, deloma na srednjih šolah.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 je ministrstvo v okviru projekta Skupaj za znanje nadaljevalo z uspešnim izvajanjem aktivnosti na področju vključevanja romskih pomočnikov v vzgojno-izobraževalni proces, vključno z njihovim nadaljnjim izobraževanjem. Tako je v letu 2017 v okviru projekta delovalo 28 romskih pomočnikov na 33 osnovnih šolah in v 9 vrtcih. Število romskih pomočnikov se je povečalo, ker je bila dodatno zaposlena romska pomočnica na OŠ Trebnje, s čimer je bilo omogočeno, da lahko sedaj romska pomočnica na OŠ Šmihel tam deluje za polni delovni čas. Poleg tega sta bili z reorganizacijo dela v večnamenskem centru Vanča vas – Borejci dve tamkajšnji izvajalki aktivnosti zaposleni kot romski pomočnici na OŠ Murska Sobota I in OŠ Tišina. V tem obdobju je sicer delovno razmerje odpovedal romski pomočnik, ki je v okviru projekta poskusno deloval na področju organiziranja in nudenja učne pomoči srednješolcem, zato je ministrstvo na tem področju zaenkrat ustavilo aktivnosti.

Romski pomočniki so v skladu s cilji projekta aktivno sodelovali pri lažjem vključevanju romskih otrok in staršev v vzgojno-izobraževalni proces na partnerskih osnovnih šolah in vrtcih, prav tako so se aktivno vključevali v projektne aktivnosti na področju dela z romskimi predšolskimi in šolskimi otroci v okviru večnamenskih centrov in obšolskih dejavnosti.

V okviru projekta je ministrstvo še naprej aktivno sodelovalo Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri pripravi ustreznega predloga za sistemizacijo delovnega mesta romskega pomočnika. Sistemizacija delovnega mesta romskega pomočnika je predvidena po izteku projekta Skupaj za znanje, predvidoma leta 2021.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

V okviru tega ukrepa beležimo naslednje rezultate:

- lažje vključevanje romskih otrok in njihovih staršev v vzgojno-izobraževalni proces na partnerskih šolah in vrtcih,
- uspešno vključevanje romskih pomočnikov v ostale projektne aktivnosti, s čimer so doseženi večji sinergijski učinki na vseh teh področjih,
- pomembni rezultati na področju nadaljnega izobraževanja romskih pomočnikov v letu 2017 pa so naslednji:
  - dodatnih 5 romskih pomočnikov uspešno zaključilo poklicno maturo na področju predšolske vzgoje, kar pomeni, da je konec leta 2017 skupno 19 romskih pomočnikov imelo doseženo 5. stopnjo izobrazbe na področju predšolske vzgoje;
  - prav tako uspešno je s študijem nadaljevalo 5 romskih pomočnic, ki so se v letu 2017/2018 vpisale naprej v 2. letnik visokošolskega strokovnega programa predšolska vzgoja na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem (študijsko središče Ptuj). Poleg tega sta bili še dve romski pomočnici uspešni pri prijavi na visokošolski študij v šolskem letu 2017/2018 – ena romska pomočnica je bila sprejeta na visokošolski strokovni program predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem (študijsko središče Novo mesto), ena romska pomočnica pa je vpisana na visokošolski strokovni program predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru;
  - v letu 2017 so uspešno opravile strokovni izpit v VIZ 4 romske pomočnice, kar pomeni, da je ob koncu leta 2017 8 romskih pomočnikov imelo opravljen strokovni izpit v VIZ. Glede na trenutno zanimanje ministrstvo ocenjuje, da se bo do konca šolskega leta 2017/2018 ta številka dvignila na skupno 18 romskih pomočnikov, če vsi uspešno opravijo strokovni izpit v VIZ;
  - poleg tega so v letu 2017 k opravljanju nacionalne poklicne kvalifikacije »romski pomočnik« pristopili še vsi preostali romski pomočniki, tako da ima ob koncu leta 2017 vseh 28 romskih pomočnikov pridobljeno to nacionalno kvalifikacijo.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Razvidna iz priloge 3: pregled sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

V letu 2017 je v okviru projekta delovalo 28 romskih pomočnikov na 33 osnovnih šolah in v 9 vrtcih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.1.1.4 Cilj: povečati socialni in kulturni kapital v romskem naselju oziroma naselju, kjer večinsko živi romsko prebivalstvo.

UKREP:

Povečanje socialnega in kulturnega kapitala v romskem naselju – povezovanje med institucijami (sociala, zdravje, delo, družina, izobraževanje (formalno in neformalno), infrastruktura, okolje, lokalno povezovanje).

Podukrep:

Izvajanje izobraževalnih inkubatorjev, s poudarkom na učni pomoči, izobraževalnih aktivnostih in obšolskih dejavnostih.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 se je v okviru projekta Skupaj za znanje nadaljevalo z uspešnim izvajanjem različnih izobraževalnih, ustvarjalnih in športnih aktivnosti za predšolske otroke, osnovnošolske otroke in dijake v 8 večnamenskih centrih (VNC Vanča vas – Borejci, VNC Smrekec, VNC Vejar, VNC Šmihel, VNC Brezje, VNC Dobruška vas, VNC Kerinov grm, VNC Boriha). Med letom se je ministrstvo na podlagi opravljenih analiz stanja na terenu in zaznanih potreb ciljne skupine odločilo za določeno reorganizacijo načina dela v VNC-jih, ki se nanaša tako na vsebinski kot organizacijski vidik dela v teh centrih. Eden glavnih poudarkov je poenotenje okvirov programa v vseh VNC-jih ob hkratni individualizaciji in diferenciaciji dela s posameznimi otroki. Težišče se je premaknilo od dosedanjega klasičnega nujenja učne pomoči, vezanega na šolske naloge in preverjanje znanja, na bolj usmerjeno pomoč romskim otrokom pri osvajanju in utrjevanju osnovnih znanj (zlasti na področju branja, pisanja in matematike), pri katerih imajo romski otroci običajno precejšen primanjkljaj. Nadgradnjo tega predstavlja sistem individualnega dela, v katerem je bila predvidena vrsta izzivov na različnih področjih (branje, narava, tehnika, gibanje, svet), ki so potekali v sklopu obšolskih dejavnosti in s katerimi se je skušalo spodbuditi zanimanje in notranjo motivacijo otrok za učenje in raziskovanje. Več pozornosti in časa se je namenilo tudi delu z romskimi družinami, naj bo to v okviru izvedb posebnih programov družinske pismenosti (UŽU BIPS) ali prek individualnih pogovorov in dela s posameznimi družinami. Takšna programska usmeritev zahteva tudi določene organizacijske spremembe, zato je bil uveden mentorski sistem dela v VNC-jih, v okviru katerega delo posameznega VNC-ja usmerja mentor oziroma mentorica, ki izvajalcem aktivnosti nudi strokovno pomoč pri pripravi programa dela in izvedbi zastavljenih aktivnosti v okviru tega načrta. Mentorji so sicer izbrani iz vrst obstoječih zaposlenih na projektu in bodo to delo opravljali v okviru obstoječih delovnih nalog.

Prav tako se je v letu 2017 nadaljevalo z uspešnim izvajanjem obšolskih dejavnosti, ki potekajo tako v okviru večnamenskih centrov, kot tudi v naseljih, kjer (še) ni zagotovljenih ustreznih prostorov za izvajanje aktivnosti. Izvajalci obšolskih dejavnosti izvajajo različne aktivnosti učenja na prostem, ki so vezane na možnosti v posameznem lokalnem okolju in na interese otrok. Skozi različne obšolske dejavnosti otroci pridobivajo dodatna znanja z različnih vsebinskih področij (naravoslovje, družboslovje, šport, glasba, ustvarjanje, dnevna rutina itd.). Pri otrocih se odkrivajo in razvijajo njihova močna področja, skozi dejavnosti, ki jim ponujajo možnosti doseganja uspehov, pa se gradi na njihovi samozavesti, razvija motorične in koordinacijske spretnosti ter z njimi na različne načine spoznava svet, v katerem živijo.

V aktivnosti večnamenskih centrov in obšolske dejavnosti so se tudi v letu 2017 aktivno vključevali romski pomočniki, kar po izkušnjah ministrstva pomembno pripomore h krepitvi vezi med predstavniki vzgojno-izobraževalnih institucij, otroci in starši otrok.

Konec leta 2017 so se izvajalci projekta začeli aktivneje povezovati in dogovarjati o medsebojnem sodelovanju z institucijami in organizacijami, ki so bile uspešne pri prijavi na razpis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za vzpostavitev večnamenskih romskih centrov.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

- uspešno izvajanje aktivnosti v 8 večnamenskih centrih in na dodatnih lokacijah (v naseljih), kjer zaenkrat še ni zagotovljenih ustreznih prostorov za izvajanje aktivnosti,
- vsebinska in organizacijska nadgradnja aktivnosti v večnamenskih centrih in obšolskih dejavnosti v letu 2017,
- zaposlenih 6 učiteljev za izvajanje obšolskih dejavnosti (nekateri med njimi so tudi mentorji večnamenskih centrov, kar omogoča še večjo povezanost obeh področij), s čimer se na bolj kreativen in neformalen ter otrokom prijazen način razvija in krepí njihova močna področja, njihovo samozavest in samopodobo ter razvija njihove motorične in koordinacijske spretnosti.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Razvidna iz priloge 3: pregled sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

- 8 večnamenskih centrov,
- število vključenih predšolskih in šolskih otrok v projektne aktivnosti: 517 vključenih otrok v aktivnosti večnamenskih centrov (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017), 638 vključenih otrok v obšolske dejavnosti (kumulativnost udeležbe od novembra 2016 do decembra 2017) > skupno 925 vključenih predšolskih in šolskih otrok v aktivnosti večnamenskih centrov in obšolske dejavnosti, brez prekrivanja podatkov za posameznike, ki so bili vključeni v obe aktivnosti (kumulativnost udeležbe od začetka projekta do decembra 2017).

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.1.1.5 Cilj: spodbujanje učenja jezika za romske otroke.

UKREP:

Krepitev besednega zaklada romskih otrok.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 so aktivnosti za krepitev besednega zaklada romskih otrok potekale kot sestavni del programov za romske otroke v romskih naseljih (večnamenski centri in obšolske dejavnosti). Aktivnosti so potekale v okviru projekta Skupaj za znanje, v okviru katerega se je podprlo tudi dejavnosti ministrstva na tem področju. Na podlagi informativnega srečanja na temo učenja romskega jezika kot maternega jezika je bil sprejet dogovor, da se zaposleno na projektu, Samanto Baranja, ki izkazuje relevantne strokovne reference na tem področju, vključi v delovno skupino za pripravo predlogov in gradiv na tem področju, ki deluje pod okriljem Zavoda RS za šolstvo.

Poleg tega se je v okviru projekta pristopilo k pripravi vsebin za interaktivna e-gradiva v spletni učilnici, s katerimi bodo romski otroci in njihovi starši lahko bogatili svoj besedni zaklad v slovenščini in romščini.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Razvidna iz priloge 3: pregled sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Še ni znano.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.1.1.6 Cilj: vključevanje Romov v sistem vajeništva.

UKREP:

Vključevanje Romov v sistem vajeništva (sodelujoči organ: UN).

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o vajeništvu (Uradni list RS, št. 25/17) in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Pristojno ministrstvo je skladno z NPUR 2017–2021, v katerem se je med drugim zavezalo, da se bo vajeništvo kar najbolj promoviralo med Romi, romskimi predstavniki, romskimi organizacijami ipd., pozvalo upravičenca ESS projekta »Prenova sistema poklicnega izobraževanja 2016-2021«, to je Center RS za poklicno izobraževanje (v nadaljevanju: CPI) v razmislek o možnosti vključitve romskih pomočnikov v sklopu ESS projekta »Skupaj za znanje«, ki ga izvaja CŠOD. Dogovorjeno je bilo, da se bo CPI povezal s CŠOD. CPI je povabil romske pomočnike k udeležbi na konferenci o vajeništvu.

Na mednarodno konferenco o vajeništvu, ki je potekala 28. 9. 2017, so bili povabljeni predsednik Zveze Romov Slovenije in Sveta romske skupnosti RS, predsednik Zveze za razvoj romske manjšine – Preporod, predsednik Zveze Romov za Dolenjsko in predsednik Zveze Romov za Belo Krajino. Nihče od njih se konference ni udeležil. Če bi se vsi akterji strinjali, bi se lahko dogovorili o možni vključitvi romskih pomočnikov v katero od oblik kasnejšega usposabljanja.

Poskusno uvajanje vajeniške oblike srednjega poklicnega izobraževanja se je začelo izvajati v začetku leta 2017. V septembru 2017 so se vajenci začeli usposabljati v 3 programih (Gastronomske in hotelske storitve, Mizar, Oblikovalec kovin – orodjar), možnost pa je odprta tudi za program Kamnosek. V pilotno izvajanje je vključenih 7 šol.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Rezultatov še ni.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.1.1.7 Cilj: izobraževanje strokovnih delavcev, ki izvajajo delo z učenci Romi.

UKREP:

Krepitev kompetenc strokovnih delavcev.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V okviru rednih izobraževanj strokovnih delavcev, ki izvajajo delo z učenci Romi, je pristojno ministrstvo, oziroma njegov izvajalec, Zavod RS za šolstvo, dvakrat izvedel 16-urni seminar »Vzgoja in izobraževanje učencev Romov v OŠ«, enega v Novem mestu, drugega pa v Moravskih Toplicah. Izobraževanji sta bili izvedeni konec decembra 2017 in v začetku januarja 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):
2 izvedena 16-urna seminarja.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:
Razvidna iz priloge 3: pregled sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):
Na razpisani seminar se je prijavilo 28 strokovnih delavcev.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:
/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:
/

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Prioritetno področje: ZAPOSLOVANJE

3.3.2.1.1 Cilj: zmanjšanje brezposelnih Romov in povečanje njihove zaposljivosti.

UKREP:

Vključevanje Romov v ukrepe države na trgu dela za obdobje 2017–2021.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 - ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13 in 32/14-ZPDZC-1, 47/15-ZZSDT in 55/17),
- Pravilnik o izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja (Uradni list RS, št. 20/12, 28/14 in 60/15),
- Pravilnik o standardih in normativih za izvajanje storitev za trg dela in metodologiji za oblikovanje cen teh storitev (Uradni list RS, št. 74/11 in 69/15),
- Pravilnik o koncesijah za opravljanje storitev za trg dela (Uradni list RS, št. 65/11)
- Pravilnik o prijavi in odjavi iz evidenc, zaposlitvenem načrtu, pravicah in obveznostih pri iskanju zaposlitve ter nadzoru nad osebami, prijavljenimi v evidencah (Uradni list RS, št. 106/10, 10/14 in 98/15),
- Pravilnik o izboru in sofinanciranju programov javnih del (Uradni list RS, št. 96/13, 84/15, 67/16 in 55/17),
- Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja,
- Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja,
- Načrt za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za proračunsko obdobje.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za splošni integracijski ukrep, v okviru katerega sodijo Romi v prednostno ciljno skupino za vključitev v ukrepe aktivne politike zaposlovanja (APZ) in Storitve za trg dela in predstavlja programski ukrep. Položaj Romov je glede na predpise v okviru zaposlovanja, ki so v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, izenačen s pravicami in dolžnostmi ostalih državljanov Republike Slovenije. Brezposelni Romi imajo, tako kot vse ostale brezposelne osebe, zaradi povečanja svojih zaposlitvenih možnosti, pravico in obveznost, da se vključijo v ukrepe APZ in Storitve za trg dela. Pred vključitvijo brezposelnih Romov v posamezni program ali delavnico svetovalec zaposlitve na Zavodu RS za zaposlovanje ugotavlja smiselnost vključitve v program APZ, tako kot za vse ostale brezposelne osebe (npr. osebne, poklicne, delovne in druge sposobnosti, možnosti za uspešen zaključek ukrepa, realne možnosti zaposlitve po zaključku ukrepa ipd.). Prednost pri vključevanju v ukrepe APZ imajo osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti ali socialno varstvene prejemke, osebe iz ranljivih skupin na trgu dela (kamor sodijo tudi Romi) ter brezposelne osebe, ki še niso bile vključene v noben ukrep APZ. Brezposelni Romi se vključijo v ukrepe APZ in delavnice, ki sodijo pod Storitve za trg dela, na podlagi zaposlitvenega načrta.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V »Ukrep: Vključevanje Romov v ukrepe države na trgu dela« sodijo trije sklopi ukrepanja: (1) ukrep APZ, (2) Storitve za trg dela in (3) Karierna središča.

Za leto 2017 je bilo načrtovano, da se bo v »Ukrep: Vključevanje Romov v ukrepe države na trgu dela« vključilo skupaj 2.450 Romov, dejansko pa je bilo v letu 2017 v ukrep vključenih 3.264 Romov oziroma 33 % več od načrtovanega števila vključitev, od tega je bilo v (1) ukrep APZ vključenih 457 brezposelnih Romov, (2) v delavnice Storitve za trg dela 246 Romov, (3) Karierna središča pa je obiskalo 2.561 Romov.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

V ukrep APZ, kamor sodi: Usposabljanje in izobraževanje, Spodbude za zaposlovanje in Kreiranje delovnih mest je bilo v letu 2017 vključenih 457 Romov, od tega 262 moških in 195 žensk oziroma 25 % več, kot v letu 2016, ko je bilo vključenih 366 Romov. V letu 2017 je bilo največ brezposelnih Romov vključenih v Programe formalnega izobraževanja (221 Romov) ter v javna dela (132 Romov).

V letu 2017 se je, v primerjavi z letom 2016, za 86 % povečalo tudi število vključenih brezposelnih Romov v delavnice Storitve za trg dela (Delavnica C1 – Kariera po petdesetem, Delavnica C2 – Učinkovit nastop na trgu dela, Delavnica D – Svetovalnica in Zdravstveno zaposlitveno svetovanje). V letu 2016 je bilo v delavnice Storitve za trg dela vključenih 132 brezposelnih Romov, v letu 2017 pa 246 brezposelnih Romov, od tega 117 moških in 129 žensk.

V letu 2017 se je, v primerjavi z letom 2016, za 25 % povečalo tudi število obiskov Romov v Kariernih centrih (osnovno in poglobljeno karierno svetovanje ter rehabilitacijsko svetovanje). V letu 2016 je Zavod RS za zaposlovanje zabeležil 2.048 obiskov, v letu 2017 pa 2.561 obiskov, od tega 1.311 moških in 1250 žensk (ena oseba lahko obravnava večkrat).

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

V letu 2017 je bilo za vključevanje Romov v »Ukrep: Vključevanje Romov v ukrepe države na trgu dela« načrtovan obseg porabe sredstev v višini 1,5 mio EUR, dosežena pa je bila realizacija porabe sredstev v skupni višini 1.251.698 EUR oziroma 83 % načrtovane vrednosti. Iz sredstev integralnega dela proračuna RS je bil ukrep sofinanciran v višini 1.112.085,00 EUR, iz sredstev Evropskega socialnega sklada pa v višini 139.613,00 EUR. Nižja poraba sredstev od načrtovane (kljub višjemu številu vključenih Romov) je posledica predvsem povečanega števila vključenih Romov v delavnice Storitve za trg dela in v Karierna središča, kjer so stroški na vključeno osebo bistveno nižji, kot na primer pri vključiti dolgotrajno brezposelnih Romov v javna dela (povprečni strošek na osebo z nižjo ravno izobrazbo na letni ravni za udeleženca javnih del znaša najmanj 7.500 EUR).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

1. Ukrep APZ (Usposabljanje in izobraževanje, Spodbude za zaposlovanje, Kreiranje delovnih mest)

Ukrep APZ: V Usposabljanje in izobraževanje je bilo v letu 2017 vključenih skupaj 313 Romov, od tega 187 moških in 126 žensk, od tega v:

- Programe neformalnega izobraževanja in usposabljanje: 14 Romov, od tega 10 moških in 4 ženske,
- Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK): 5 Romov, od tega 4 moški in 1 ženska,
- Programe neformalnega izobraževanja: 9 Romov, od tega 9 moških,
- Lokalne programe neformalnega izobraževanja in usposabljanja: 10 Romov, od tega 8 moških in 2 ženski,
- Podporne in razvojne programe: vključenih 16 Romov, od tega 3 moški in 13 žensk,
- PUM – Projektno učenje mlajših odraslih: 25 Romov, od tega 11 moških in 14 žensk,
- Delovni preizkus: 8 Romov, od tega 5 moških in 3 ženske,
- Usposabljanje na delovnem mestu: 4 Romi, od tega 2 moška in 2 ženski,
- Usposabljanje na delovnem mestu – mladi: 1 Rom (moški),
- Program formalnega izobraževanja: 221 Romov, od tega 134 moških in 87 žensk.

Ukrep: Spodbude za zaposlovanje: vključenih skupaj 12 Romov, od tega 9 moških in 3 ženske, od tega v:

- Spodbujanje zaposlovanja – Zaposli me: 7 Romov, od tega 5 moških in 2 ženski in
- Spodbude za trajno zaposlovanje mladih: 5 Romov, od tega 4 moški in 1 ženska.

Ukrep: Kreiranje delovnih mest: vključenih skupaj 132 Romov, od tega 66 moških in 66 žensk. Vsi so bili vključeni v program:

- Javna dela.

2. Storitve za trg dela

V delavnice Storitve za trg dela je bilo vključenih 246 Romov, od tega 117 moških in 129 žensk, od tega v:

- Delavnico C1 - Kariera po petdesetem; 3 Romi, od tega 1 moški in 2 ženski,
- Delavnico C2 - Učinkovit nastop na trgu dela; 97 Romov, od tega 44 moških in 53 žensk,
- Delavnico D – Svetovalnica; 54 Romov, od tega 25 moških in 29 žensk in
- Zdravstveno zaposlitveno svetovanje; 92 Romov, od tega 47 moških in 45 žensk.

3. Karierna središča je v letu 2017 obiskalo 2.561 Romov, od tega 1.311 moških in 1.250 žensk.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Pozitivni trendi se kažejo v povečanem številu vključitev Romov v ukrepe APZ, v delavnice Storitve za trg dela kot tudi v Karierna središča. V letu 2015 je bilo vključenih v vse tri sklope 2.433 Romov (poraba sredstev 1.162.290,00 EUR), v letu 2016 je bilo vključenih 2.546 Romov (poraba sredstev 1.137.886,00 EUR) in v letu 2017 pa 3.264 Romov (poraba sredstev 1.251.698 EUR). Na nivoju vseh treh sklopov se je število vključenih Romov v letu 2017 (3.264 Romov) povečalo za 28 % v primerjavi z letom 2016 in za 34 % v primerjavi z letom 2015.

V letu 2017 se beleži tudi povečanje števila vključitev v Ukrep: Usposabljanje in izobraževanje, v okviru katerega lahko brezposelni Romi pridobijo tako formalno kot neformalno izobrazbo, kot tudi prve delovne izkušnje (npr. v okviru programa, ki je namenjen usposabljanju na delovnem mestu), kar povečujejo zaposlitvene možnosti te ciljne skupine oseb. V letu 2017 je bilo vključenih v ta ukrep 313 Romov oziroma 18 % več kot v letu 2015, ko jih je bilo vključenih 265, v letu 2016 pa je bilo v ta ukrep vključenih 232 Romov.

Med brezposelnimi Romi obstaja tudi velik interes za vključitev v javna dela, ki so namenjena delovni in socialni aktivaciji dolgotrajno brezposelnih oseb in to kljub temu, da so udeleženci javnih del, ki imajo I. raven upravičeni le do 80 % minimalne plače, tisti ki imajo II. raven pa do 85 % minimalne plače (52. člen Zakona o urejanju trga dela).

Povečalo se je tudi število obiskov v Kariernih središčih, kar lahko pomeni izdatnejšo usmerjenost Romov v načrtovanje izobraževalne ali zaposlitvene kariere. V letu 2015 je bilo zabeleženih 1.870 obiskov, v letu 2016 je bilo število obiskov 2.048, v letu 2017 pa je Zavod RS za zaposlovanje beležil 2.561 obiskov oziroma 25 % več kot v letu 2016.

Ministrstvo izpostavlja tudi kreiranje in implementacijo dodatnih, novih programov APZ, ki še povečujejo zaposlitveno možnost Romov. V letu 2017 se je tako začel izvajati program z nazivom Lokalni programi neformalnega izobraževanja, v katerega je bilo vključenih 10 brezposelnih Romov.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Še v večji meri spodbujati brezposelne Rome za vključevanje v »Ukrep: Vključevanje Romov v ukrepe države na trgu dela«. Programe ukrepa APZ kot tudi vsebine delavnic, ki sodijo med Storitve za trg dela, bo ministrstvo prilagajalo stanju na trgu dela.

Prioritetno področje: SOCIALNO VARSTVO, SOCIALNO VKLJUČEVANJE, ZAŠČITA OTROK, ŽENSK IN MLADIH TER ŠTIPENDIRANJE

3.3.3.1.1 Cilj: zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva.

3.3.3.1.2 Cilj: izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev ter programov.

UKREP:

Mreža javne službe na področju socialnovarstvenih programov.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 - popr., 41/07 – popr. 61/10 - ZSVarPre, 62/10 - ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 - ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17 in 54/17),
- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013 - 2020 (Uradni list RS, št. 39/13),
- Izvedbeni načrt nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2016–2018 na nacionalni ravni, Vlada RS, 13.7. 2017;
- Pravilnik o sofinanciranju socialnovarstvenih programov (Uradni list RS, št. 70/16 z dne 11.11. 2016);
- Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za leto 2017; Uradni list RS, št. 63/17 z dne 10. 11. 2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za splošni integracijski ukrep, v okviru katerega sodijo Romi v prednostno ciljno skupino za večjo socialno vključenost. Cilj je zmanjševanje tveganja revščine in povečevanja socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva. Cilj je tudi izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Ministrstvo se zaveda povečanih izzivov in kadrovske omejitve, s katerimi se srečujejo centri za socialno delo pri reševanju, blaženju in odpravljanju socialnih stisk pripadnikov in pripadnic romske skupnosti. Tako je ministrstvo v CSD Novo mesto julija 2017 že omogočilo dodatno zaposlitev enega strokovnega delavca za ta namen. Trenutno je v okviru petih centrov za socialno delo zaposlenih pet oseb, ki delajo na tem področju.

V okviru sofinanciranja socialnovarstvenih programov je ministrstvo v okviru vsebin, ki so povezane s socialnim vključevanjem Romov, podprlo 5 socialnovarstvenih programov, od tega 2 javna in 3 razvojne socialnovarstvene programe. Ti vključujejo pomoč otrokom in mladostnikom ter odraslim osebam. Sofinancirana sta bila 2 dnevna centra za otroke in mladostnike in 3 informacijsko-svetovalni programi, namenjeni tako otrokom, mladostnikom, odraslim osebam in družinam. Vsi programi so naravnani tako, da se del aktivnosti opravlja tudi na terenu in tako zagotavlja večja dostopnost.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

V letu 2017 je bilo za zaposlitve strokovnjakov v okviru centrov za socialno delo, ki skrbijo za reševanje, blaženje in odpravljanje socialnih stisk pripadnikov in pripadnic romske skupnosti, in sicer 4 zaposlenih (povprečen strošek zaposlenega je 35.000,00 EUR), namenjenih 140.000,00 EUR. Za sofinanciranje javnih in razvojnih socialnovarstvenih programov je bilo v letu 2017 namenjenih 124.506,50 EUR.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Število vključenih pripadnikov in pripadnic romske skupnosti v javne in razvojne socialnovarstvene programe je bilo v letu 2017 na istem nivoju kot v preteklem letu, vključenih je bilo 383 oseb.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Pozitivni trendi se kažejo pri sprejemanju programov, saj se posamezniki vključujejo v programe in po pomoč bolj pogosto.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

V prihodnje je treba razširiti mrežo socialnovarstvenih programov v lokalna okolja, kjer takšnih programov še ni, ob pogoju, da obstaja interes lokalnih skupnosti in pripadnikov romske skupnosti. Še posebno pozornost je treba nameniti ženskam in mladostnicam, ki potrebujejo še posebno skrb. Prav tako je treba veliko pozornosti nameniti mladim v odraščanju.

3.3.3.1.3 Cilj: izvajanje preventivnih programov za izobraževanje strokovnih delavcev na centrih za socialno delo o usmeritvah in priporočilih v primerih bega mladoletnih oseb v škodljiva okolja.

UKREP:

Priprava usmeritev in priporočil za delo strokovnih delavcev CSD v primerih bega mladoletnih oseb v škodljiva okolja.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odl. US, 90/11 - odl. US, 84/12 - odl. US in 82/15 - odl. US; v nadaljevanju ZZZDR) opredeljuje otrokovo korist v 5.a členu, in sicer določa, da morajo starši, druge osebe, državni organi ter nosilci javnih pooblastil v vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom skrbeti za otrokovo korist. Starši delajo v otrokovo korist, če zadovoljujejo njegove materialne, čustvene in psihosocialne potrebe z ravnanjem, ki ga okolje sprejema in odobrava, in ki kaže na njihovo skrb in odgovornost do otroka ob upoštevanju njegove osebnosti in želja. ZZZDR v 6. členu določa, da država daje varstvo mladoletnim otrokom vselej, kadar je ogrožen njihov zdrav razvoj in kadar zahtevajo to druge koristi otrok.

V skladu s 119. členom ZZZDR ima center za socialno delo splošno pooblastilo za ukrepanje, in sicer je ta dolžan storiti potrebne ukrepe, ki jih zahtevata vzgoja in varstvo otroka ali varstvo njegovih premoženjskih ter drugih pravic in koristi. Nadalje sme center za socialno delo na podlagi 120. člena ZZZDR odvzeti otroka staršem in ga dati v vzgojo in varstvo drugi osebi ali zavodu, če so starši zanemarili otrokovo varstvo in vzgojo, ali če je to iz drugih pomembnih razlogov v otrokovo korist.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ukrep je namenjen zaščiti vseh otrok v primeru ugotovitve, da se nahajajo v za njih škodljivem okolju.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Junija 2017 je Skupnost centrov za socialno delo Slovenije pripravila dokument »Usmeritve in priporočila za delo strokovnih delavcev CSD v primerih begov mladoletnic in mladoletnikov v škodljiva okolja«. Direktorat za družino na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pripravljene smernice pregledal (junij 2017) in jih ocenil kot koristen pripomoček pri izvajanju nalog strokovnih služb z namenom zaščite mladoletnikov pred bivanjem v zanje škodljivem okolju.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Izdelan in sprejet enoten dokument usmeritev in priporočil za delo strokovnih delavcev CSD v primerih bega mladoletnih oseb v škodljiva okolja.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Niso bila potrebna – ukrep je bil izveden v okviru delovnih nalog Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije in delovnih nalog Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.3.1.4 Cilj: financiranje svetovalnih programov za romsko populacijo na temo t.i. prezgodnjih in prisilnih porok ter posledic takih ravnanj.

UKREP:

Aktivnosti za obravnavanje problematike zgodnjih, dogovorjenih in prisilnih porok.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 in NPUR 2017–2021 (JR MDDSZ za vzpostavitev večnamenskih romskih centrov – vsebine v okviru tega razpisa).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

S strani MDDSZ ni bilo posredovanih informacij v zvezi z uresničevanjem tega ukrepa.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.3.1.6 Cilj: spodbujanje izboljševanja družbeno-ekonomskega položaja pripadnikov in pripadnic romske skupnosti z vzpostavitvijo večnamenskih romskih centrov, v katerih se bodo izvajale vsebine, namenjene njihovi integraciji v družbo in približevanju trgu dela.

UKREP:

Vzpostavitev predvidoma 11 večnamenskih centrov za Rome.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 in NPUR 2017–2021 (JR MDDSZ za vzpostavitev večnamenskih romskih centrov).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Upošteva cilje ter ciljno skupino javnega razpisa gre za integracijsko-ciljni ukrep, namenjen izboljšanju socialno-ekonomskega položaja Romov v Sloveniji.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Objava javnega razpisa; pregled prispelih vlog; izbor izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje in so dosegli najvišje število točk pri merilih; podpis pogodb z izbranimi izvajalci ter spremljanje začetka izvajanja projekta.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Rezultat ukrepa – vzpostavljenih je bilo 7 večnamenskih romskih centrov. Podatki o starosti in spolu vključenih se ne beležijo kot kazalniki oziroma faktorji merjenja rezultatov.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Za izvedbo razpisa dodeljena sredstva: 1.680.000,00 EUR; v obdobju do konca izvedbe projekta se načrtuje poraba: 1.021.970,96 EUR.

Porabljena finančna sredstva v letu 2017 – glede na to, da so bili večnamenski romski centri vzpostavljeni šele ob koncu leta 2017, v tem letu še ni bilo realizacije porabe dodeljenih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.3.2.1 Cilj: zagotavljanje pogojev pripadnic in pripadnikov romske skupnosti za vključevanje v ustrezno štipendijsko politiko.

UKREP:

Spodbujanje informiranosti pripadnic in pripadnikov romske skupnosti o možnostih štipendiranja (v sodelovanju z MIZŠ).

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ in 31/18).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za integracijski ukrep, ki je ciljno naravnano na pripadnike in pripadnice romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

S strani MDDSZ (ali s strani MIZŠ) ni bilo posredovanih informacij v zvezi z uresničevanjem tega ukrepa.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Prioritetno področje: ZDRAVSTVENO VARSTVO

3.3.4.1.1 Cilj: odpravljanje strukturnih, institucionalnih, medodnosnih in individualnih preprek pri koriščenju zdravstvenih storitev v mreži zdravstvenega varstva ter oblikovanje in posredovanje Romom dostopnih, v skupnost vključenih proaktivnih zdravstvenih vsebin.

UKREP:

Posredovanje zdravstvenih vsebin, programov, delavnic, izobraževanj ter prenosi dobrih praks, namenjenih Romom, v skupnostih, v katerih živijo; izobraževanje in ozaveščanje

strokovne javnosti ter zdravstvenega osebja o Romih in zdravju; izvedbe raziskav in evalvacij (sodelujoči organ: UN).

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja«,
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 je Ministrstvo za zdravje skladno s cilji NPUR 2017–2021 izvedlo Javni razpis za sofinanciranje programov zdravstvenega varstva s poudarkom na zdravju romskih mladostnic, žensk in otrok. Namen javnega razpisa je sofinanciranje programov pomoči, ozaveščanja, svetovanja in oskrbe romskih mladostnic, žensk in otrok s ključnim ciljem: zagotavljanja kvalitetnejšega življenja in zdravja.

Predmet razpisa so bili programi pomoči, svetovanja in oskrbe ogroženih, ranljivih romskih skupin in vsebine, ki se nanašajo na spolno vzgojo, skrb za splošno in osebno higieno, kontracepcijo, samopregledovanje dojk, zdravstveno, socialno in pravno varstvo mladoletnih mater in njihovih otrok, vlogo ženske v povezavi z njenimi pravicami o odločanju o rojstvu, odnosu do vzgoje in o vzgoji otrok. Posebna pozornost se je namenila pogostim nosečnostim in splavom mladoletnih deklet ter kroničnim boleznim dihal majhnih otrok. Aktivnosti so in se bodo še odvijale v romskih naseljih oziroma tam, ker je mogoče v največji meri vključiti ciljne skupine. Na razpis so se prijavili 3 izvajalci: Romsko društvo Romani Union, ki je prijavilo program »Romska ženska – zdrava, enakopravna, odločna; Rdeči križ Slovenije OE Novo mesto s programom »Zdravstveno ozaveščanje Rominj – Zdravo« in Nacionalni inštitut za javno zdravje s programom »Reproduktivno zdravje in zdrava spolnost – program ozaveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov«. Programi vseh treh ponudnikov se v celoti financirajo skladno z zaprošenimi sredstvi.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Naziv programa: Zdravstveno osveščanje Rominj – Zdravo	Izvajalec: Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Novo mesto
---	--

Naziv programa, pregled programa oziroma opis rezultatov:

Zdravstveno osveščanje Rominj – Zdravo ima preventivno vlogo in je namenjen osveščanju romskih mladostnic, žensk in otrok, s poudarkom na reproduktivnem zdravju. S programom se želi raziskati vlogo žensk v romski skupnosti, izboljšati zdravstveno pismenost na področju spolne vzgoje in zmanjšati razlike v zdravju med Romi in ostalo populacijo, povečati ozaveščenost romskih deklet in žensk o tveganju v nosečnosti mladoletnih deklic s ciljem zmanjšati število nosečnosti mladoletnih deklic in zvišati število Rominj z izbranim ginekologom, spodbujati romsko populacijo za zdrav življenjski slog na njim prilagojen način, okrepiti vlogo romskih žensk in jih opolnomočiti, da bodo bolje poskrbele za svoje zdravje in zdravje družine ter okrepiti sodelovanje med institucijami, ki se ukvarjajo z izboljšanjem kakovosti življenja v romskih skupnostih. Uspešnost programa je v skladu s pričakovanji, ponekod so rezultati tudi nad pričakovanimi.

Program izvajajo pretežno na terenu, in sicer:

- s preventivnimi zdravstvenimi delavnicami na temo odraščanja, spolnosti, čustvovanja, preprečevanja zgodnjih nosečnosti in prevzemanja odgovornosti za lastno zdravje. Izvedli so 14 delavnic po dve šolski uri v sodelovanju z OŠ Bršljin, ki vključuje največ romskih otrok iz naselij Brezje in Žabjek. Obisk delavnic na OŠ Bršljin je bil nad pričakovanji, obiskovalo jih je 13 dečkov in 12 deklic tretje triade. Tudi delavnice na RIC Novo mesto so bile dobro obiskovane, povprečno se jih je udeležilo med 10-15 mlajših odraslih (starih med 18-30 let), med njimi je bilo več moških, kot žensk. Za dečke so izvajali delavnice ločeno, za to so vključili zunanjega sodelavca, zdravstvene stroke. V sodelovanju z ZD Novo mesto so z udeleženci v programu obiskali tudi njihovo ustanovo in še posebej opravili predstavitev ginekološke službe in ginekologinje;

- s preventivnimi zdravstvenimi meritvami krvnega tlaka, krvnega sladkorja in holesterola ter prikazi osnov prve pomoči, temeljnih postopkov oživiljanja in uporabe avtomatskega zunanega defibrilatorja. Opravili so 4 obiske po 3 ure v naseljih Brezje, Žabjek, Dobruška vas in Poganci in v OŠ Bršljin. Skupaj je sodelovalo 50 Romov, od tega polovica mladih. V program so vključili pet mladih prostovoljcev Rdečega križa iz kluba »Mladi za boljši svet«, ki so romskim sovrstnikom na osnovni šoli in v romskih naseljih prikazovali osnove prve pomoči, TPO in AED. Prostovoljci, ki obiskujejo Srednjo in Višjo zdravstveno šolo pa sodelujejo pri preventivnih meritvah krvnega tlaka, krvnega sladkorja in holesterola. Ugotovili so, da Romom odvzem krvi povzroča veliko nelagodje, zato se tovrstnim pregledom izogibajo. Vse aktivnosti izkoristijo za osveščanje in informiranje o pomembnosti preventive za zdravje;
- s preventivnim svetovalnim delom – mobilno svetovalno službo, ki zajema informiranje in svetovanje o zdravstvenem zavarovanju, vzpostavljanje stikov z osebnim zdravnikom, zobozdravnikom in drugimi specialističnimi zdravstvenimi storitvami v skladu s potrebami, vzpodbujanje pridobitve izobrazbe (dokončanje osnovne šole), informiranje o zdravem življenjskem slogu in zdravi prehrani, o pomenu osebne higiene in urejenosti doma. Realizirali so 180 ur svetovanj in delavnic v vseh romskih naseljih. Skupaj z ZD Novo mesto so opravili 4 obiske po 3 ure. Aktivnosti izvajajo tudi preko delavnic (kuhanja, vrtičkanja, urejenosti doma in okolice, ...), ki so dobro obiskane. Povprečno se jih udeleži 15-20 romskih žensk, mlajših moških, mladostnic in otrok. Vzpostavljanje stikov in zaupnega odnosa z Romi je dolgotrajen proces. Doslej so vključili približno 100 Romov iz naselij Brezje, Žabjak, Dobruška vas, Šentjernej in Šmihel, približno 70% je mladih do 35 let.

Naziv programa: Reprodukativno zdravje in zdrava spolnost program osveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov

Izvajalec: Nacionalni Inštitut za javno zdravje, območna enota Muska Sobota

Kratek opis rezultatov:

Pripravljen je program izobraževanja v obliki edukacijskih delavnic na temo zdrave spolnosti. Izvedena je pilotna delavnica za romske pomočnike na temo spolnega zdravja. Izvedenih je bilo 5 edukacijskih delavnic na temo spolnega zdravja pri romskih ženskah starih od 17-43 let. Romski pomočniki so v edukativnih delavnicah spoznali vlogo spolnosti v zdravju kot celoti. Udeleženske so na delavnicah spoznale vidik zdrave spolnosti, spolnega vedenja, področje kontracepcije, spolno prenosljivih boleznih, spolnih zlorab in zakonodaje na tem področju. Delavnice so bile interaktivne v obliki pogovora s ciljem spoznati spolno vedenje posameznika, ki temelji na njegovem sistemu vrednot, samospoštovanju in spoštovanju drugega, delavnice zdrave spolnosti so bile prilagojene ciljni skupini romskih pomočnikov in žensk. Glede na ranljivost ciljne skupine je bil poudarek na varnemu in sproščenemu vzdušju v edukativnih delavnicah.

Naziv programa: Romska ženska-zdrava, enakopravna, odločna

Izvajalec: Romani union

Naziv programa, pregled programa oziroma kratek opis rezultatov:

Namen programa ROMSKA ŽENSKA-ZDRAVA, ENAKOPRAVNA, ODLOČNA je pristopiti do romskih žensk in mladostnic v romskih naseljih po Sloveniji ter jih preko svetovanja, oskrbe in programov pomoči podučiti in informirati o pomembnosti lastnega zdravja, obiskovanja ginekologa, varne spolnosti, higiene, kontracepcije, nevarnosti mladoletnih nosečnosti ter splavov, o zdravstvenih, socialnih in pravnih pravicah mladih romskih mamic in žensk, o pogostih boleznih, ki prizadevajo predvsem ženske, o enakopravnem položaju romskih žensk in deklet ter o kroničnih boleznih dihal otrok. Namen je tudi krepitev zdravja in zgodnje odkrivanje bolezni ter preprečiti zbolevanja romskih žensk ter krepitev zmožnosti romske skupnosti nasploh in ciljne skupine romskih žensk. V okviru programa so tudi usposobili izvajalce oz. strokovni kader v projektu glede romske skupnosti in specifik romskih žensk ter jih usposobili za pravilni pristop do romskih žensk pri svojem delu.

Rezultati so vezani na cilje programa. Doseganje vidnih rezultatov bo predvidoma dolgotrajen postopek. S povezovanjem različnih inštitucij (Zdravstveni dom, CSD, NIJZ...) in strokovnim kadrom

bodo omogočili hitrejšo in učinkovitejšo reševanje problemov romskih žensk in mladostnic. Preko programov pomoči, svetovanja in oskrbe romskih žensk in mladostnic pričakujejo povečan obisk ginekologov, pogostejšo uporabo kontracepcije, večjo udeležbo na preventivnih pregledih, zmanjšanje števila prezgodnjih nosečnosti, zmanjšanje števila splavov, večjo skrb za lastno zdravje in higieno, pridobitev informacij glede socialnega in pravnega varstva (večji obisk pristojnih inštitucij), zmanjšanje neenakosti v zdravju in zmanjšanje neenakosti pri dostopnostih in obsegu zdravstvenih storitev.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Skupna vrednost razpisa za leti 2017 in 2018 je znašala 110.000,00 EUR (40.000,00 EUR v letu 2017 in 70.000,00 EUR v letu 2018; posamezni program je ministrstvo sofinanciralo v maksimalni višini 27.500,00 EUR).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Zdravstveno osveščanje Rominj – Zdravo (izvajalec: Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Novo mesto): do konca meseca aprila so v program vključili okoli 160 Romov, med katerimi je 60% žensk in 40% moških. Število udeležencev je bilo doslej večinoma konstantno, z manjšimi odstopanji v zimskih mesecih, ko je bilo delo na terenu zaradi vremenskih razmer oteženo. V pozno pomladnih mesecih, zaradi sezone nabiranja gozdnih sadežev, pričakujejo osip udeležbe pri ženskah.

Reproduktivno zdravje in zdrava spolnost program osveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov (izvajalec: Nacionalni Inštitut za javno zdravje, območna enota Muska Sobota): število vključenih oseb: 20 romskih pomočnikov, 20 romskih žensk.

Romska ženska-zdrava, enakopravna, odločna (izvajalec: Romani union): svetovanja in oskrba na terenu: (starost: od 13-73 let):

- Murska Sobota, 7.12.2017/ 24 udeleženk, starost: 16-73,
- Vanča vas – Borejci, 10.4.2018/ 19 udeleženk, starost: 23-64,
- Kamenci, 17.4.2018/ 16 udeleženk, starost: 13-67.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Zdravstveno osveščanje Rominj – Zdravo (izvajalec: Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Novo mesto):

- pozitivne izkušnje: nadpovprečen interes romskih deklic in dečkov za predavanja na temo odraščanja, spolnosti in čustvovanja, izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja (zelo uspešno povezovanje z RIC Novo mesto, Zdravstvenim domom Novo mesto, OŠ Bršljin, Društvom za razvijanje prostovoljnega dela DRPD, Centrom za socialno delo, romskimi svetniki, mediji, ...), vzpostavljanje odnosov z romsko skupnostjo;
- negativne izkušnje: skrajšanje trajanja projekta otežuje delo, saj navezovanje stikov in vzpostavljanje vzajemnega zaupnega odnosa z Romi zahteva zelo veliko časa. Udeleženci za sodelovanje pričakujejo nagrado - pomoč v materialnih dobrinah oziroma storitvah. Denarna nadomestila so stimulacija za reprodukcijo v smislu pridobivanja več finančnih sredstev, zdravje žensk je sekundarnega pomena. Neurejene življenjske razmere v naseljih ogrožajo zdravje.

Reproduktivno zdravje in zdrava spolnost program osveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov (izvajalec: Nacionalni Inštitut za javno zdravje, območna enota Muska Sobota):

- delavnice spolnega zdravja so bile dobro sprejete pri romskih pomočnikih in tudi ženskah v romskih naseljih. Metoda pogovora je zelo primerna, prav tako slikovni prikaz področja varne spolnosti. Po pilotnih izvedbah ocenjujejo, da je potrebno kontinuirano delovanje na tem področju, posebej pri romskih pomočnikih, ki lahko s svojim delovanjem in pristopom do romskih deklic, mladostnic v šolskem okolju in žensk v romskih naseljih pomagajo na področju vzgoje za zdravo spolnost;

- negativna izkušnja je slaba udeležba romskih žensk na delavnicah. Tema zdrave spolnosti je še vedno tabu tema. Poleg tega so prisotni nizka splošna pismenost, slabi socialno in ekonomski pogoji.

Romska ženska-zdrava, enakopravna, odločna (izvajalec: Romani union):

- ugotavljajo, da so mladostnice zelo sramežljive, strah jih je, počutijo se manjvredne, nerazumljene, ker gre pri spolnosti za tabu temo, so še bolj zadržane, zato k njim pristopajo individualno in jim prisluhnejo. Če je potrebno, se z njimi najprej v obliki vprašalnika pogovorijo v romskem jeziku. Sogovornice imajo kar nekaj negativnih izkušenj (tako na strani ginekologije, CSD-jev, glede svetovanja in informacij). Velikokrat zaradi komunikacijskih, kulturnih ovir, neurejenega statusa prihaja do konfliktov in neenakega obravnavanja;
- ugotavljajo, da se ženske med seboj veliko posvetujejo glede ginekoloških težav, vendar se pogosto tudi zgodi, da ne pridejo do izbranega ginekologa, ki bi jim lahko svetoval. Na žalost pogosto dobijo tudi napačne informacije, zato bi v prihodnje želeli odpraviti tabu do ginekoloških pregledov ter posvetov v ginekološki ambulanti;
- upajo, da bo projekt Zdravje romskih mladostnic, žensk in otrok veliko pripomogel k temu, da bodo romske ženske pripravili, da se bodo z vprašanji v zvezi z ginekološkimi težavami obrnile na strokovne delavce – tako sestre kot tudi ginekologe. Želeli bi, da se bodo noseče romske ženske pravočasno oglasile na prvi pregled v nosečnosti in potem v nosečnosti tudi redno hodile na preglede ter se skupaj s partnerji udeležile šole za starše;
- aktivnosti v okviru programa izvaja ekipa, ki jo sestavljajo strokovni zdravstveni delavci in Romi. Iz izkušenj preteklih let so ugotovili, da je takšna ekipa odlična kombinacija za obisk romskih naselij in posredovanja pomembnih informacij povezanih z zdravjem in lažji dostopnosti do zdravstvenih uslug.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Zdravstveno osveščanje Rominj – Zdravo (izvajalec: Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Novo mesto):

- nujna je komunalna in infrastrukturna ureditev naselij. Brez zagotovljenih osnovnih življenjskih pogojev (voda, elektrika) je razmere na terenu nemogoče izboljšati. Če bi jim bili zagotovljeni osnovni pogoji, bi se tudi več Romov odločilo za pridobitev izobrazbe in iskanje zaposlitve;
- več pozornosti je potrebno nameniti ozaveščanju moških o pomenu reproduktivnega zdravja žensk in preprečevanja zgodnjih nosečnosti. Posebno pozornost gre pri tem nameniti socialni politiki in denarnim nadomestilom;
- zaradi občutljivosti tematike in kulturnih ter jezikovnih raznolikosti je za konkretne spremembe na področju izboljšanja kakovosti zdravja in življenja v romskih skupnostih smiselno razmišljati v smeri trajnejših programov v trajanju vsaj 5 let. Kratki programi zaradi specifične obravnavane populacije ne zagotavljajo trajnosti rezultatov. Delo z romsko skupnostjo je specifično, dolgotrajno, zahtevno in odgovorno in terja veliko časa in več resursov, tako kadrovske kot finančne;
- izkušnja romskih deklet, če obišejo ginekologa in ta ugotovi nosečnost pri mladoletnici (pod 15 let), mora prijaviti ustreznim službam pregona, otežuje odločitev, da bi le-te ustrezne zdravstvene službe sploh obiskale. Torej gre za večkratno prikrajšanost, mlado dekle ne obiše ginekologa že pred spolno aktivnostjo, ker ji to preprečuje starost in, če zanosi, njena nosečnost ni kontrolirana. V zvezi s tem, bi morali sistemsko reševati problem z načrtnim delom šolskih zdravnikov romskih otrok.

Reprodukativno zdravje in zdrava spolnost program osveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov (izvajalec: Nacionalni inštitut za javno zdravje, območna enota Muska Sobota):

- v stalnem programu izobraževanja za romske pomočnike v okviru Centra šolskih in obšolskih dejavnosti je potrebno vključiti vsebine zdravja, še posebej pa vsebino zdrave spolnosti z namenom opolnomočenja romskih pomočnikov na tem področju. Romski pomočniki imajo namreč pomembno vlogo v slovenskem šolskem sistemu. Njihova vloga je večplastna. Po eni strani predstavlja tisto osebo v šoli ali vrtcu, na katero se otroci Romi lahko obrnejo za pomoč pri premagovanju različnih težav, in v tem okviru sodeluje s strokovnimi delavci šole ali vrtca, po drugi strani pa je njegova naloga pomoč staršem otrok Romov pri stikih s šolo ali vrtcem. Romski pomočnik tako predstavlja glavni vezni člen med šolo ali vrtcem in romsko skupnostjo.

- na terenu so opazili, da je na področju zdravja in spolnega zdravja potrebno izobraziti tudi vodje večnamenskih romskih centrov, ki imajo neposreden stik z romskimi ženskami.

Romska ženska-zdrava, enakopravna, odločna (izvajalec: Romani union):

- nadgradnja že obstoječih programov, svetovanj na terenu, šola za starše, uspešne romske ženske kot vzornice mladostnicam,
- vsako terensko delo mora biti najavljeno, dobro organizirano in izvedeno v medsebojnem sodelovanju,
- romski koordinator na področju zdravja (kot romski pomočnik v osnovnih šolah),
- usposobiti izvajalce oz. strokovni kader glede romske skupnosti in specifik romskih žensk ter jih usposobiti za pravilni pristop do romskih žensk in mladostnic pri svojem delu,
- čim bolj povezati pripadnice in pripadnike romske skupnosti in jih v okviru programov usmerjati k skrbi za zdravje,
- povečati obisk institucij (Zdravstveni dom, Center za socialno delo...), kjer lahko romske ženske in dekleta pridobijo koristne informacije o zdravstvenih, pravnih in socialnih pravicah,
- povečati enakopravnost romskih žensk tako znotraj romske skupnosti in lastne družine kakor tudi glede družbenega okolja ter tako izboljšati kakovost življenja,
- preko svetovanja romskim ženskam (o nevarnostih kajenja itd.) zmanjšati bolezni dihal otrok,
- s programi in svetovanji na terenu izobražujejo in osveščajo Rome, da se sami začnejo zavedati pomena zdravja, da se zavedajo pomena zdrave prehrane, pravočasno prepoznajo bolezenske znake, ter poiščejo ustrezno pomoč,
- ključni izzivi so: skozi celotno življenjsko obdobje spodbujati zdravo prehranjevanje in telesno dejavnost, omogočati cenovno dostopnost zdravih izbir, krepiti enakost v zdravju z zagotavljanjem zdrave prehrane in vzpostaviti brezplačne vadbe v lokalnih skupnostih.

3.3.4.1.2 Cilj: uspešno vključevanje Romov v okolje – zdrav življenjski slog.

UKREP:

Izboljšanje kompetenc zdravstvenih delavcev, povezovanje in krepitev sodelovanja zdravstvenih delavcev z romskimi pomočniki in spodbujanje romske populacije za zdravje (izvajalec: NIJZ).

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Naziv programa: »Uspešno vključevanje Romov v okolje – zdrav življenjski slog«	Izvajalec: Nacionalni Inštitut za javno zdravje, območna enota Muska Sobota
---	--

Pripravili so izobraževanja za romske pomočnike, program izobraževanja z naslovom »Vzgoja za zdravje«, gradivo za izobraževanje in celotno organizacijo dveh izobraževanj. Program izobraževanja »vzgoja za zdravje« je vseboval naslednje obravnavane teme: *zdrav življenjski slog, zdrava prehrana šolarjev, duševno zdravje otrok in mladostnikov, diskusijo o aktualni problematiki pri delu romskih pomočnikov in izvedbo evalvacije.*

Izobraževanje vzgoja za zdravje za romske pomočnike so izvedli na dveh lokacijah: v Mariboru in v Novem mestu. Pregledali so evalvacijo izobraževanj in ugotovili, da so vzpostavili dobro medsebojno sodelovanje z romskimi pomočniki, ki so vezni člen med romskimi otroci, starši in romsko skupnostjo. Pripravili so radijsko oddajo na temo izobraževanj romskih pomočnikov na Radiu Murski val. Pred in po izobraževanju so sodelovali in komunicirali s Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti. Pripravili so vsebinsko gradivo za potrebe kontrole SVRK. Sodelovali so na kontroli projekta s strani SVRK ter pripravili odgovor na zahteve.

Pripravili so vsebino sodelovanja z Radiem Romi. Pripravili so vsebino in izvedli snemanja radijskih oddaj na Radiu Romi. Vzdrževali so informativni kotiček v prostorih Zveze Romov Slovenije. Pripravili so pregled ostale aktualne problematike na področju zdravja Romov za namen nadaljnjih izobraževanj v romski skupnosti. Pregledovali so dostopno literaturo in publikacije na področju krepitve zdravja ranljivih skupin. Pripravljali so nabor vsebin za e-priročnik. V sodelovanju z reprezentativnimi predstavniki romske skupnosti in predstavniki Ministrstva za zdravje so predlagali in usklajevali vsebino okrogle mize/dogodka namenjenega ozaveščanju deležnikov v skupnosti o problematiki socialno-ekonomskih dejavnikov zdravja Romov. Izvedli so interaktivno strokovno srečanje (okroglo mizo) na temo dostopnosti do zdravstvenih storitev romske populacije v Novem mestu.

Pripravili so vsebino in izvedli organizacijske priprave za delavnice v romski skupnosti meseca decembra.

Prenesli so program v romska naselja na terenu. Do konca aprila so izvedli delavnice opolnomočenja za zdrav življenjski slog v 7 romskih naseljih.

Od aktivnosti obveščanja in komuniciranja so objavili prispevke v romskem časopisu Romano them. Izvedli so pogovorne oddaje na Radiu Romi.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Ključni izdelki do konca aprila 2018:

pripravljen program izobraževanja za romske pomočnike, izvedeni 2 izobraževanja za romske pomočnike, izvedeno interaktivno strokovno srečanje (okrogla miza) na temo dostopnosti do zdravstvenih storitev romske populacije, izvedenih 7 prenosov delavnic v romskem naselju.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

V letu 2017 je bilo za ta namen dodeljenih 23.546,00 EUR – sredstva ESS so razvidna iz priloge 2.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

- 28 romskih pomočnikov,
- 40 udeležencev na delavnicah v romskih okoljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

- pozitivne izkušnje so bile pri delu z romskimi pomočniki. Področje spodbujanja zdravega življenjskega sloga je nujno potrebno vključiti v njihovo stalno izobraževanje in usposabljanje. Isto tematiko je potrebno vključiti v usposabljanje vodij večnamenskih romskih centrov, ki imajo neposreden kontakt z Romi v naseljih;
- zelo dobre izkušnje imajo pri izvajanju projekta z Zvezo Romov Slovenije, ki je bila soorganizator strokovnega srečanja – okrogle mize na temo dostopnosti do zdravstvenih storitev dne 22. 11. 2017 v Novem mestu;
- negativne izkušnje so v slabi udeležbi Romov na delavnicah na romskih naseljih in odpoved delavnic v enem romskem naselju zaradi ogrožene varnosti strokovnjakov, izvajalcev delavnic.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

- vključitev vsebin spodbujanja zdravega življenjskega sloga v stalno strokovno usposabljanje romskih pomočnikov;
- strokovno usposabljanje vodij večnamenskih romskih centrov na področju spodbujanja zdravega življenjskega sloga in duševnega zdravja;
- vključevanje lokalne skupnosti pri omogočanju izboljšanja pogojev bivanja v romskih naseljih;
- slabi življenjski pogoji in depriviligiranost onemogočajo izboljšanje zdravja prebivalcev romske skupnosti. Poleg izboljšanja pogojev bivanja (bivalni prostori, higiena ožjega in širšega okolja) je nujno potrebno kontinuirano delovati na področju spodbujanja zdravega življenjskega sloga (prehrana,...).

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Prioritetno področje: BIVANJSKE RAZMERE IN DOSTOP DO STANOVANJ

3.3.5.1.1 Cilj: vključevanje naselij, kjer večinsko živijo Romi, v poselitveni sistem Slovenije in z dodatnimi ukrepi preprečitev nadaljnje izoliranosti, segregacije in getoizacije teh naselij.

UKREP:

Priprava priporočil za občine, kjer živijo Romi, da v postopku priprave občinskega prostorskega načrta (OPN) ali sprememb in dopolnitev OPN obravnavajo evidentirana obstoječa romska naselja.

Podlage za izvajanje ukrepa:

NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Pripravljen je osnutek priporočil za občine z romskimi naselji, da v postopku priprave občinskega prostorskega načrta (OPN) ali sprememb in dopolnitev OPN obravnavajo evidentirana obstoječa romska naselja.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Končen predlog priporočil bo pripravljen in posredovan občinam z romskimi naselji, ko bo sistemsko vzpostavljen pregled stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Priprava priporočil ne zahteva dodatnih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Vsi pripadniki romske skupnosti, ki živijo v romskih naseljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Končen predlog priporočil bo pripravljen in posredovan občinam z romskimi naselji, ko bo sistemsko vzpostavljen pregled stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji.

UKREP:

Priprava predlogov rešitev za izboljšanje bivalnih razmer Romov po posameznih romskih naseljih na podlagi pregleda trenutnega stanja prostorske problematike.

Podlage za izvajanje ukrepa:

NPUR 2017–2021 in sklep Vlade RS št. 01201-5/2017/6 dne 11. 5. 2017.

Vlada RS je ustanovila Medresorsko delovno skupino za reševanje prostorske problematike Romov (v nadaljnjem besedilu: Medresorska delovna skupina). Cilj dela Medresorske delovne skupine je predvsem izboljšanje bivalnih razmer v romskih naseljih, naloge pa so:

- priprava pregleda stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji;
- priprava pregleda in analize dobrih praks urejanja prostorske problematike in bivalnih razmer Romov;
- priprava predloga ukrepov (zakonodajnih, organizacijskih, finančnih, ipd.) za ureditev prostorske problematike in izboljšanje bivalnih razmer Romov;
- druge naloge.

Medresorska delovna skupina je zaključila z delom dne 31. 5. 2018.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Medresorska delovna skupina se je v letu 2017 sestala na petih sestankih; vseh sestankov medresorske delovne skupine (do zaključka njenega dela dne 31. 5. 2018) je bilo devet. V okviru dela Medresorske delovne skupine so bile opravljene naslednje naloge:

- za potrebe priprave Pregleda stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji ažuriranje do sedaj zbranih podatkov o romskih naseljih s pomočjo vprašalnika za občine ter s podatki, ki so dostopni iz javnih evidenc. Izdelana je evidenca romskih naselij in zbrani podatki o prostorski problematiki po posameznih romskih naseljih v Sloveniji.
- za potrebe priprave Pregleda in analize dobrih praks urejanja prostorske problematike in bivalnih razmer Romov je z namenom, da pridobimo čim več predlogov in izkušenj o pozitivno sprejetih ukrepih, pripravljen vprašalnik o praksah urejanja romskih naselij in posredovan občinam. Z odgovori na vprašanja naj bi pridobili predvsem pozitivne primere reševanja posameznih izzivov in ne le primere celovitega urejanja romskih naselij, ter morebitne predloge ukrepov (na primer zakonodajnih, organizacijskih in finančnih), ki bi po mnenju občin proces urejanja romskih naselij olajšali in pospešili.
- za potrebe priprave predloga ukrepov (na primer zakonodajnih, organizacijskih in finančnih) za ureditev prostorske problematike in izboljšanje bivalnih razmer Romov se je ponovno evidentiralo predloge za spremembe in dopolnitve veljavne zakonodaje, ki bi lahko prispevali k večji učinkovitosti pri izvajanju ukrepov za izboljšanje stanovanjskih pogojev Romov in jih predlagajo občine, združenja občin in drugi v različnih postopkih (ob obravnavi predloga Nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2017-2021, ob obravnavi osnutka sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Sloveniji) ter pripravljen pregled relevantnih programov in projektov za Rome znotraj EU, ki so se izvajali in se še izvajajo, ter bi bili lahko implementirani tudi pri nas.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Na podlagi vseh zbranih podatkov bodo evidentirani značilni pojavi pri urejanju romskih naselij ter zanje predlagane možne rešitve in ukrepi, ki so potrebni, da bodo Romom zagotovljeni primerljivi stanovanjski pogoji.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Delovanje Medresorske delovne skupine ne zahteva dodatnih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Vsi pripadniki romske skupnosti, ki živijo v romskih naseljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

UKREP:

Uporaba podatkov o romskih naseljih, zbranih v nalogi Zajem, nadgradnja in vzdrževanje podatkov ter oblikovanje kazalcev, postopkov in metod za celostno socialno in prostorsko vključevanje romske skupnosti, pri pregledu predlogov občinskih prostorskih načrtov (OPN) občin, kjer živijo Romi (oz. predlogov sprememb in dopolnitev OPN).

Podlage za izvajanje ukrepa:

NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Medresorska delovna skupina za reševanje prostorske problematike Romov je podatke o romskih naseljih, zbrane v nalogi »Zajem, nadgradnja in vzdrževanje podatkov« ažurirala v okviru priprave Pregleda stanja prostorske problematike po posameznih romskih naseljih v Sloveniji.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

V prihodnje se lahko podatke o prostorski problematiki romskih naselij zbira strokovno, npr. kot študija, strokovna podlaga oziroma projekt, ali pa sistemsko. Za sistemsko zbiranje in urejanje teh podatkov je potrebna zakonska podlaga, ki bi določala tudi način uporabe podatkov. Podatke bi lahko pri svojem delu uporabljale tako državne kot občinske službe.

Ko bo za zbiranje podatkov zagotovljena zakonska podlaga, bo zbrane podatke pri svojem delu uporabljalo tudi Ministrstvo za okolje in prostor in sicer Direktorat za prostor, graditev in stanovanja pri pregledu občinskih prostorskih načrtov (OPN).

Na podlagi vseh zbranih podatkov bodo v okviru dela Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov evidentirani značilni pojavi pri urejanju romskih naselij ter zanje predlagane možne rešitve in ukrepi, ki so potrebni, da bodo Romom zagotovljeni primerljivi stanovanjski pogoji. V okviru tega bodo oblikovani tudi kazalci, postopki in metode za celostno socialno in prostorsko vključevanje romske skupnosti, ki bodo v pomoč pri pregledu občinskih prostorskih načrtov (OPN).

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Delovanje Medresorske delovne skupine ne zahteva dodatnih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Vsi pripadniki romske skupnosti, ki živijo v romskih naseljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

UKREP:

Spodbujanje občin, da evidentirana obstoječa romska naselja komunalno opremljajo na podlagi programov opremljanja (sodelujoči organ: MGRT).

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 108/09 in 57/12; v nadaljnjem besedilu: ZPNačrt) in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin; sistemski ukrep, pri katerem Romi ne sodelujejo.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Na ministrstvu so pripravili novo zakonodajo na področju urejanja prostora (Zakon o urejanju prostora, Uradni list RS, št. 61/17; v nadaljnjem besedilu: ZUreP-2) in graditve objektov (Gradbeni zakon, ki je stopil v veljavo 17. 11. 2017), ki se začeta uporabljati 1. 6. 2018 in vključujeta tudi področje komunalnega opremljanja. Za potrebe priprave podzakonskih aktov na ministrstvu pripravljajo analizo stanja na področju načrtovanja opremljanja stavbnih zemljišč in komunalnega prispevka.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Na področju komunalnega opremljanja stavbnih zemljišč zakonodaja sega od načrtovanja do komunalnega prispevka, medtem ko se sama gradnja komunalne opreme na lokalni ravni spodbuja preko ukrepov drugih resorjev.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Priprava analize in delovanje Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov ne zahteva dodatnih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Vsi pripadniki romske skupnosti, ki živijo v romskih naseljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Iz analize stanja na področju načrtovanja opremljanja stavbnih zemljišč in komunalnega prispevka se lahko v okviru dela Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov dodatno preveri, ali so se na poziv odzvale občine, kjer so evidentirana romska naselja, ali imajo te občine pripravljene programe opremljanja in ali so v teh programih opremljanja vključena tudi romska naselja (slednje je možno preveriti izključno pod pogojem, da je romsko naselje zavedeno v OPN kot naselje / in so zemljišča v naselju opredeljena kot stavbna zemljišča).

V javnem razpisu MGRT za sofinanciranje občin pri izgradnji komunalne infrastrukture v romskih naseljih bi lahko občine, ki se na razpis prijavijo, dobile dodatne točke, v kolikor bi imele pripravljen program komunalnega opremljanja.

Na podlagi navedene analize in na podlagi podatkov o razdeljenih sredstvih občinam na podlagi javnih razpisov MGRT bi lahko ocenili, koliko državnih sredstev bi dolgoročno morali nameniti opremljanju romskih naselij.

UKREP:

Uzakonitev sistema dovoljevanja posegov v prostor za že zgrajene objekte.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Gradbeni zakon, ki je stopil v veljavo 17. 11. 2017 in se prične uporabljati 1. 6. 2018 in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin; sistemski ukrep, pri katerem Romi ne sodelujejo.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Na ministrstvu so pripravili novo zakonodajo na področju graditve objektov: v Državnem zboru RS je bil 24. 10. 2017 sprejet Gradbeni zakon, ki je stopil v veljavo 17. 11. 2017 in se prične uporabljati 1. 6. 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Rešitev za legalizacijo objektov daljšega obstoja, kot je bila opisana v NPUR 2017–2021 je bila v postopku sprejemanja v Državnem zboru na podlagi vloženih amandmajev koalicijskih poslancev predrušana tako, da je za uveljavljanje pravice do legalizacije (amnestije) objektov daljšega obstoja predviden presečni (in ne več drseč) datum. Tako bo skladno s to določbo možno legalizirati le objekte, zgrajene pred 1. 1. 1998 in to pod pogojem, da so pred tem datumom nespremenjeni (enak obseg, bistveno enaka namembnost in isto mesto), da so evidentirani, da je dokazan njihov daljši obstoj, da so plačane predpisane dajatve, da je predložen posnetek obstoječega stanja in da je dokazano lastništvo ali stavbna pravica, ki upravičuje do gradnje na tujem zemljišču.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Ne zahteva dodatnih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Vsi pripadniki romske skupnosti, ki živijo v romskih naseljih.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/
<p>UKREP: Izvedba javnega razpisa za sofinanciranje izgradnje bivalnih enot.</p> <p><u>Podlage za izvajanje ukrepa:</u> Program sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 (Ur. list RS št. 41/16 z dne 10. 6. 2016 in sprememba z dne 88/16) in NPUR 2017–2021.</p> <p><u>Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:</u> Splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin. Ukrep je namenjen pridobivanju javnih najemnih stanovanj in bivalnih enot na območju celotne Slovenije za vse skupine prebivalstva, kot zagotavljanje možnosti sofinanciranja za upravičene prosilce, med katerimi so tudi samoupravne lokalne skupnosti in javni nepremičninski skladi lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi. Prosilci lahko v okviru obstoječih možnosti in modelov Programa sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 prijavijo projekte – podajo vloge za sofinanciranje projektov, s katerimi bodo pripomogli k zagotavljanju bivanjskih zmogljivosti v občinah, kjer živijo Romi.</p> <p><u>Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:</u> Bivalne enote so predmet sofinanciranja po Programu sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 (Ur. list RS št. 41/16 z dne 10. 6. 2016 in sprememba z dne 88/16). S tem programom je bil zaprt Program za dodelitev posojil za zagotavljanje neprofitnih najemnih stanovanj (Ur. l. RS, št. 27/13 z dne 29. 3. 2013). Stanovanjski sklad RS je sodeloval na dogodkih in predstavitev s strani Urada Vlade RS za narodnosti, kjer je predstavil predmetni program in še posebej poudaril možnost sofinanciranja zagotavljanja stanovanj za Rome in tudi možnosti zagotavljanja bivalnih enot za Rome po razpoložljivih modelih Programa sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 (Ur. list RS št. 41/16 z dne 10. 6. 2016 in sprememba z dne 88/16).</p> <p><u>Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):</u> /</p> <p><u>Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:</u> Stanovanjski sklad RS je v letu 2017 na omenjeni Program sicer prejel skupno 11 vlog. V primeru dveh vlog je bila s strani Nadzornega sveta Stanovanjskega sklada RS sprejeta pozitivna odločitev o sofinanciranju, v eni vlogi so bile zajete tudi bivalne enote, a žal v nobeni prejeti vlogi ali spremljajoči dokumentaciji v letu 2017 in posledično v nobeni odobreni vlogi ni bilo izrecno navedeno, da bi bile stanovanjske enote (stanovanja oziroma bivalne enote) namenjene za potrebe romske skupnosti.</p> <p><u>Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):</u> /</p> <p><u>Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:</u> Stanovanjski sklad RS je ob sodelovanju ministrstva, pristojnega za stanovanjske zadeve, in Urada Vlade RS za narodnosti uspel predstavnikom samoupravnih lokalnih skupnosti in romske skupnosti ter ostalim sodelujočim na več dogodkih predstaviti možnosti sofinanciranja projektov v okviru Programa. Glede na investicijski cikel in dejstvo, da je razpis odprt do leta 2020, so možnosti za prijavo projektov še vedno odprte in so sredstva še vedno na voljo.</p> <p><u>Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:</u> /</p>
NOSILEC: MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO
Prioritetno področje: BIVANJSKE RAZMERE IN DOSTOP DO STANOVANJ
3.3.5.1.3 Cilj: premagovanje razvojnih problemov ciljnih območij regionalne politike za zagotovitev osnovnih pogojev za enakopraven razvoj romske skupnosti v Sloveniji.

UKREP:

Izvajanje finančnih ukrepov za razvoj območij, kjer živi romska skupnost.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Sofinanciranje projektov izgradnje osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih občinam, katerih projekti so bili izbrani na javnem razpisu leta 2016.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Dograditev treh kanalizacijskih sistemov v treh romskih naseljih, izgradnja kolesarske steze v enem romskem naselju, odkup zemljišča za zaokrožitev enega romskega naselja in izgradnja delov vodovoda, kanalizacije in ceste v enem romskem naselju.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Dodeljeno 988.036,50 EUR, črpano 795.738,63 EUR.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

6 občin.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Prehajamo na programsko sofinanciranje projektov občin, ker se z javnimi razpisi ne da reševati konkretnih problem v praksi, ko nastopijo.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Glej prejšnjo alinejo.

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA KULTURO

Prioritetno področje: VKLJUČEVANJE V DRUŽBENO IN KULTURNO ŽIVLJENJE TER KREPITEV VLOGE SKUPNOSTI

3.3.6.1.1 Cilj: ustvarjanje pogojev za spodbujanje informativne, založniške in druge kulturne dejavnosti romske skupnosti ter za ohranjanje in razvoj različnih oblik romskega jezika.

UKREP:

Podpora raznim kulturnim dejavnostim na področju romske skupnosti in spodbujanje širjenja ozaveščenosti o romski kulturi.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Resolucija nacionalnega programa za kulturo 2014-2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, saj Ministrstvo za kulturo vsako leto izvede javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti za ohranjanje in promocijo kulture in identitete romske skupnosti ter spodbujanje kakovostne kulturne ustvarjalnosti pripadnikov romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V jeseni 2016 je bil izveden javni razpis za izbor kulturnih projektov na področju romske skupnosti za leto 2017. Ministrstvo je sofinanciralo dejavnosti na vseh področjih kulture: izdajateljska in založniška dejavnost, spletne strani, dejavnosti kulturnih skupin, kulturna animacija, dejavnosti za ohranjanje jezika, mednarodno sodelovanje, medsebojno kulturno sodelovanje različnih manjšinskih etničnih

skupnosti, predstavitve kulturnih dejavnosti širšemu okolju, prireditve, predavanja, seminarji, delavnice, digitalizacija ipd.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Od 103 obravnavanih projektov je bilo izbranih v sofinanciranje 75 projektov v skupni višini 92.115 EUR (kar znaša 73% obravnavanih projektov, kar pomeni, da je bila ciljna vrednost presežena). Od vseh izvedenih projektov je bilo 32 takih projektov (kar pomeni 37 % sredstev), kjer so bili večinoma vključeni otroci ali/in mladi ali pa so bili projekti namenjeni njim.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Razpoložljivih je bilo 92.115 EUR, porabljenih pa je bilo 87.084,93 EUR (kar pomeni 94,54% odobrenih sredstev).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Števila vključenih oseb ni možno podati, saj se ga ne spremlja sistematično. Kljub temu se lahko poda podatek, da je bilo vključenih 29 nevladnih organizacij in 1 samozaposlena na področju kulture.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Ukrep se naj v prihodnjih letih nadaljuje, zaradi povečevanja prijavljenih neromskih organizacij z romskimi projekti in posledično nezadovoljstva romskih organizacij, pristojno ministrstvo razmišlja v smeri pogojevanja obveznega partnerstva neromskih organizacij z romskimi.

UKREP:

Spodbujanje ohranjanja in učenja različnih oblik romskega jezika ter spodbujanje izdelave literature v romskem jeziku.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Resolucija nacionalnega programa za kulturo 2014-2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, sicer znotraj ukrepa – financiranje kulturnih dejavnosti na področju romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Izveden je bil javni razpis za sofinanciranje kulturnih projektov na področju romske skupnosti, v katerem so se prednostno podpirale dejavnosti v jeziku pripadnikov romske skupnosti ali dvojezični projekti ter projekti, ki spodbujajo bralno pismenost.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Na tem področju je bilo v okviru posebnega javnega razpisa na področju romske skupnosti (so)financiranih 23 projektov za spodbujanje ohranjanja in učenja romskega jezika ter spodbujanje izdaje literature v romskem jeziku in dvojezične izdaje. To je več kot je bilo kot planiranih projektov razpisa. Gre za projekte kot so: delavnice in tečajji romskega jezika, izdaja knjig, časopisov v romskem jeziku ter radijske oddaje za promocijo in spodbujanje romskega jezika. Otroci in mladi so bili vključeni v vse te projekte na različne načine (kot udeleženci v projektih; večinoma je šlo za delavnice in tečaje ali pa projekte, namenjene njim; večinoma je bila v okviru projektov podprta tudi izdaja literature).

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

V okviru rednega javnega razpisa na področju romske skupnosti je bilo za ta ukrep namenjenih 23.515 EUR (kar pomeni 27% vseh sredstev razpisa).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Števila vključenih oseb ni možno podati, saj se tega ne spremlja sistematično, lahko se poda samo podatek, da je bilo vključenih 15 nevladnih organizacij.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Nevladne organizacije izvajajo veliko (dobrih) projektov za ohranjanje in razvoj romskega jezika predvsem za otroke in mlade.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Ohranjanje in razvoj romskega jezika je tudi v prihodnje potrebno spodbujati.

UKREP:

Nudenje pomoči in svetovanje romski skupnosti za prijavo in izvedbo kulturnih projektov.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o izvrševanju javnega interesa za kulturo in Resolucija nacionalnega programa za kulturo 2014-2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, saj je to svetovanje namenjeno prijaviteljem, ki se prijavljajo na javni razpis na področju romske skupnosti ter izvajalcem kulturnih projektov na področju romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 je bilo izvedenih 5 pomembnejših daljših sestankov, posvetov oz. delavnic:
8.12.2016 izvedba delavnice v Murski Soboti in 10.1.2016 izvedba delavnice v Novem Mestu za pomoč pri prijavi na javni razpis 2017,
27.3.2017 posvet pripadnikov romske skupnosti s strokovno komisijo za ocenjevanje vlog,
31.5.2017 sestanek pripadnikov romskih zvez in Sveta romske skupnosti glede možnosti izvedbe posebnega razpisa za projekt Prireditev ob dnevu Romov ter hkrati sestanek o drugih vprašanih romske skupnosti glede kulture,
8.3.2017 delavnica ob podpisu pogodb za prijavitelje odobrenih projektov za leto 2017,
7 daljših svetovanj za prijavo na razpis 2017
ter veliko krajših svetovanj, ne le za prijavo na razpis, ampak tudi za izvedbo projektov, o težavah organizacij, o pripravi dokumentacije za poročilo o izvedbi projektov ipd.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Izvedenih je bilo več kot načrtovanih (5 daljših) svetovanj, poleg tega tudi sestanek glede sprememb razpisa ter posvet pripadnikov romske skupnosti s strokovno komisijo. Rezultat takih svetovanj so boljše prijave, manj dopolnjevanj vlog na razpis glede na pretekla leta in bolje izvedeni projekti.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Finančna sredstva niso bila potrebna, ker se ukrep izvaja v okviru redne dejavnosti Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Tega podatka ni možno podati, lahko se poda samo oceno, da je letno v ta ukrep vključenih vsaj 50 posameznikov.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Poleg pomoči strokovna služba ministrstva na nekaterih sestankih, posvetih in srečanjih z udeleženci najde tudi nove ideje in izboljšave za rešitev težav ali izboljšanje ukrepov.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Ministrstvo ocenjuje, da je s tem ukrepom potrebno nadaljevati tudi v prihodnje, saj ne samo, da so prijave boljše, tudi izvajalci imajo možnost izraziti svoja mnenja in ideje za izboljšave.

UKREP:

Spodbujanje ustvarjalcev, umetnikov in profesionalcev, ki delujejo na področju romske kulturne dejavnosti.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o izvrševanju javnega interesa za kulturo in Resolucija nacionalnega programa za kulturo 2014-2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, namenjen ustvarjalcem, ki delujejo na področju romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Izvedena sta bila 2 daljša sestanka z vodjem Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice MK - odprta vrata (22. 2. 2017 in 6. 1. 2017).

V okviru rednega javnega razpisa na področju romske skupnosti sta bila prijavljena in sofinancirana 2 projekta samozaposlene v kulturi na področju romske skupnosti.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Izvedena je bila več kot 1 posebna storitev za romske umetnike kot načrtovano ter financirana sta bila 2 projekta, ki jih je izvedla samozaposlena v kulturi. Mladi niso bili vključeni.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Za posebne storitve sredstva niso bila potrebna, ker se storitve (posveti) izvajajo v okviru rednega delovanja Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice, za financirana projekta pa je bilo namenjenih skupno 1.800,00 EUR.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

V ukrep so bili vključeni 3 ustvarjalci, ki delujejo na področju romske skupnosti.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Možnost prisluhniti idejam in težavam romskih ustvarjalcev se je izkazalo za pomembno. Žal na MK ne moremo vedno ponuditi rešitve za njihove morebitne težave.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Posveti in krajši sestanki z zainteresiranimi romskimi ustvarjalci naj se nadaljujejo, seveda na podlagi njihovih pobud.

UKREP:

Ustvarjanje pogojev za usposabljanje in zaposlovanje Romov na področju kulture.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Podlago za izvedbo ukrepa Javni razpis za izbor operacij za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture v okviru Evropskega socialnega sklada v letih 2016 – 2017 (v nadaljevanju JR ESS) predstavljata Nacionalni program za kulturo 2014–2017: pot do novega modela kulturne politike, ki kot enega od ukrepov predvideva implementacijo razvojno naravnanih kulturnih programov in projektov za ustavno priznane manjšinske skupnosti, med drugim tudi za romsko skupnost, in Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Slednji predstavlja podlago za črpanje sredstev iz Evropskega socialnega sklada, kjer je predvideno sofinanciranje projektov, namenjenih ranljivim družbenim skupinam, kamor spadajo tudi Romi.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

JR ESS predstavlja splošen integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin. V besedilu predmeta JR ESS so posebej izpostavljeni pripadniki romske skupnosti:

»Predmet javnega razpisa je sofinanciranje operacij, ki so namenjene večji socialni vključenosti, krepitvi usposobljenosti in vstopu na trg dela na področju kulture (kulturnega in kreativnega sektorja) pripadnikov ranljivih skupin, ki so:

- manjšinske etnične skupnosti (pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti, romske skupnosti, narodnih skupnosti, opredeljenih v Deklaraciji Republike Slovenije o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, različnih manjšinskih etničnih skupin ter priseljencev) in
- invalidi.«

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 so se z izvajanjem nadaljevale aktivnosti v okviru projektov, ki so bili v letu 2016 izbrani za sofinanciranje na JR ESS. Med 12 izbranimi projekti sta bila dva, v okviru katerih so se izvajale projektne aktivnosti, namenjene izključno Romom:

Projekt: STIČIŠČE

Upravičenec: ROMANO PEJTAUŠAGO - Romsko društvo Kamenci, so. p.

Projektne partnerske organizacije: »Misija *s« Društvo za trajnostni razvoj Pomurja in »Gitano-M« Romsko društvo Gomilica Čas izvedbe aktivnosti: junij 2016 – avgust 2017

Višina sofinanciranja: 119.850,25 EUR (finančna realizacija 119.476,71 EUR)

Namen projekta: aktiviranje kulturnih in človeških potencialov romskih skupnosti Kamenci in Gomilica za nadaljnji razvoj dejavnosti romskega socialnega podjetništva na področju kulture in kulturnega turizma ter za izboljšanje socialne vključenosti in zaposljivosti najranljivejših skupin iz teh skupnosti.

Ciljna skupina udeležencev: Rominje in Romi iz romskih naselij Kamenci in Gomilica.

Izvedene aktivnosti: Zaposlitev starejšega, dolgotrajno brezposelnega pripadnika romske skupnosti (zaposlitev projektnega koordinatorja za 14 mesecev). Izvedena so bila usposabljanja razvoj prototipov izdelkov in logotipov, izdelovanje izdelkov iz keramike, razvoj inovativne medkulturne ponudbe, usposabljanje romskih žensk za vodenje kulinarčnih tečajev za neromsko populacijo, usposabljanje za ohranjanje in oplemenitenje romske kulture in dediščine ter za razvoj romskemu naselju Kamenci komplementarne medkulturne in kulturno turistične ponudbe.

Število vključenih udeležencev: 48.

Projekt: KHETAN TU TE ME – STIČIŠČE KULTUR

Upravičenec: Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot

Projektne partnerske organizacije: Romsko društvo za socialni razvoj in pravično družbo – PREBOJ in Romsko kulturno in turistično društvo Pušča Čas izvedbe aktivnosti: junij 2016 – avgust 2017

Višina sofinanciranja: 119.914,24 EUR (finančna realizacija 119.741,06 EUR)

Namen projekta: povečanje zaposljivosti in socialne vključenosti Romov s pomočjo kreativne uporabe romske kulturne dediščine, dvig usposobljenosti in pridobivanje specifičnih kompetenc za udeleževanje na področju ponudbe storitev, utemeljenih na kulturni dediščini in aktualni kulturni produkciji Romov.

Ciljna skupina udeležencev: Rominje in Romi iz romskega naselja Pušča.

Izvedene aktivnosti: Zaposlitev brezposelne pripadnice romske skupnosti (zaposlitev projektne koordinatorke za 14 mesecev). Na kulinarčnih delavnicah so se udeleženci seznanjali s pripravo tradicionalnih romskih jedi na inovativen način. Izvedene so bile glasbene in plesne delavnice in nastala je nova glasbena in folklorna skupina. Zbrane so bile zgodbe in legende naselja. Izvedene je bile kulturna prireditev »Zakladi Pušče na trgu kulture«. Oblikovana je bila kulturno turistična ponudba in razvit skupnostni poslovni model romskega naselja Pušča. Natisnjena je bila publikacija o kreativni romski kulinariki in slikanica »Legende mojega kraja«.

Število vključenih udeležencev: 85.

V okviru spodnjega projekta pa so bile izvedene aktivnosti, ki so bile v večji meri namenjene Romom, vendar ne izključno (več kot polovica vključenih v usposabljanja je bilo Rominj in Romov; novo zaposlena je bila Rominja):

Projekt: KULTURA V TURIZMU

Upravičenec: ZSR – zavod za socialni razvoj Murska Sobota, so. p.

Projektne partnerske organizacije: Zveza za razvoj romske manjšine – Preporod, Kulturno-turistično društvo »Ady Endre« Prosenjakovci - Müvelödesi es turistaegyület, »Ady Endre« Partosfalva in Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota

Čas izvedbe aktivnosti: junij 2016 – avgust 2017

Višina sofinanciranja: 114.606,00 EUR (finančna realizacija 106.835,23 EUR)

Ocena višine sofinanciranja za Rome: 64.101,14 EUR (60 % od celotne vrednosti)

Namen projekta: udeležence opremiti z novimi znanji, veščinami in vsebinami s področja kulture, ki jim bodo v pomoč pri odpiranju vrat za delo na kulturno-turističnem področju.

Ciljne skupine udeležencev: pripadnice in pripadniki romske, madžarske in hrvaške skupnosti ter invalidi iz Pomurja.

Izvedene aktivnosti: Zaposlitev brezposelne pripadnice romske skupnosti (zaposlitev projektne koordinatorke za 14 mesecev). Vsebine delavnic, ki so jih vodili strokovno usposobljeni izvajalci, so bile razdeljene na tri sklope:

1. informiranje o kulturnih dogodkih in vsebinah – vzpostavitev portala kajdogaja.si;
2. interpretiranje kulturne dediščine – usposabljanje za lokalne turistične vodiče;
3. izdelava izdelkov umetnostne obrti – izdelava turističnih spominkov z vkomponirano kulturno dediščino (npr. izdelava lutke prve dojenčice, ki se je rodila na Pušči - punčka Ana, glinastih oznak za drevesa v drevoredu Sožitja na Pušči, simbol Pušče in magnetkov). Poleg izvedbe delavnic je bil organiziran Dan odprtih vrat ob dnevu Romov.

Število vključenih udeležencev: 59 (od tega 38 Rominj in Romov).

JR ESS je izvedla Služba za kulturne raznolikosti in človekove pravice Ministrstva za kulturo v letih 2016 in 2017. Za leto 2015 pa ni bilo izvedenega tovrstnega ukrepa.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Ciljna vrednost iz NPUR je bila dosežena, saj je bilo predvideno, da bo na javni razpis vsaj 1 od sofinanciranih projektov vključeval ciljno skupino pripadnic in pripadnikov romske skupnosti, v JR ESS pa sta bila med 12 v sofinanciranje izbranimi projekti 2 projekta, v okviru katerih so se izvajale aktivnosti, namenjene izključno Romom, in 1 projekt, ki je med drugim vključeval tudi Rome (več kot polovica vključenih).

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Skupna ocena sredstev v letu 2017: dodeljena sredstva (ocena): 217.715,59 EUR, porabljena sredstva (ocena): 212.506,41 EUR.

Pojasnilo glede metodologije za izračun ocene: v okviru dveh projektov, v okviru katerih so se izvajale aktivnosti, namenjene izključno Romom, so bila finančna sredstva v letu 2017: dodeljena sredstva: 169.351,99 EUR, porabljena sredstva: 168.805,27 EUR. V okviru projekta, ki je med drugim vključeval tudi Rome (ocenjeno na višino 60 % od vrednosti), so bila finančna sredstva v letu 2017: dodeljena sredstva: 80.606,00 EUR (od tega ocena 60 % za Rome v višini 48.363,60 EUR), porabljena sredstva: 72.835,23 (od tega ocena 60 % za Rome v višini 43.701,13 EUR).

Skupna ocena sredstev v letih 2016 in 2017 (čas izvajanja projektov): dodeljena sredstva (ocena): 308.528,09 EUR, porabljena sredstva (ocena): 303.318,91 EUR (finančna realizacija 98 %).

Pojasnilo glede metodologije za izračun ocene: po analogiji iz prejšnjega je ministrstvo pri projektu, ki je med drugim vključeval tudi Rome, izračunalo 60 % vrednost od dodeljenih celotnih oz. porabljenih sredstev. To so dodali sredstvom dveh projektov, ki sta bila namenjena izključno Romom in prišli do ocene skupne višine sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Število novo zaposlenih oseb v okviru projektov iz romske skupnosti v letih 2016 in 2017: 3.

V okviru ukrepa so bili v letih 2016 in 2017 zaposleni en predstavnik in dve predstavnici romske skupnosti, od tega je bil predstavnik starejši od 55 let z dokončano osnovnošolsko izobrazbo in dve predstavnici v starosti od 25 do 55 let, ena z dokončano osnovnošolsko izobrazbo in druga z dokončano srednješolsko izobrazbo. Njihova zaposlitev je trajala 14 mesecev.

Skupna ocena števila vključenih oseb v letih 2016 in 2017: 218 (od tega: ženske: 139 (64 %), moški: 79 (36 %)).

Ministrstvo pojasnjuje, da so bila usposabljanja dlje časa trajajoče projektne aktivnosti. Pri spremljanju števila vključenih oseb so posamezno osebo, ki je sodelovala v projektnih aktivnostih v letih 2016 in 2017, zabeležili zgolj v letu 2016 (v času vstopa v projektne aktivnosti), da ne bi prišlo do podvajanja posameznih vključenih oseb. S tem namenom je ministrstvo združilo oceno vključenih v letih 2016 in 2017 v enotno oceno.

V okviru dveh projektov, v okviru katerih so se izvajale aktivnosti, namenjene izključno Romom, je bilo v projektne aktivnosti vključenih v letih 2016 in 2017 skupaj 180 Rominj in Romov, od tega: ženske: 114, moški: 66.

V okviru projekta, ki je med drugim vključeval tudi Rome, je bilo v projektne aktivnosti vključenih v letih 2016 in 2017 skupaj 38 Rominj in Romov, od tega: ženske: 25, moški: 13.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Kot primer dobre prakse ministrstvo izpostavlja, da sta v dveh od treh zgoraj navedenih projektov, bila upravičenca »ne-romski« nevladni organizaciji, ki sta prevzeli večji del administrativno-birokratskega bremena izvajanja projekta, so pa kot partnerske organizacije nastopale »romske« nevladne organizacije. V enem od zgoraj navedenih projektov pa je bil prijavitelj »romska« nevladna organizacija, ki pa je naloge upravljanja in poročanja prenesla na »ne-romsko« partnersko organizacijo, ki je imela z vodenjem evropskih projektov mnogo predhodnih izkušenj. Oba modela partnerstva med »romskimi« in »ne-romskimi« nevladnimi organizacijami sta se izkazala kot zelo uspešna, saj sta oba reševala izziv, ki ga prinaša upravljanje velikih evropskih projektov, ki zahtevajo veliko izkušenj in znanja s področij računovodstva, arhiviranja, projektnega menedžmenta, zaposlovanja itd., kar pa se zaenkrat izkazuje kot manko v romskih nevladnih organizacijah.

Kot drug primer dobre prakse ministrstvo izpostavlja določilo v JR ESS, da se je moral upravičenec zavezati k partnerskemu sodelovanju pri izvedbi aktivnosti z vsaj še enim društvom. Tovrstna partnerstva so omogočala manjšim in manj izkušenim romskim društvom, da so se srečala s pravili izvedbe večjih evropskih projektov, s čimer so pridobila reference, kar jim bo omogočilo lažje kandidiranje na evropskih razpisih v prihodnje.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Smiselno bi bilo povečati stopnjo partnerskega povezovanja »romskih« nevladnih organizacij, kar bi omogočilo osnovo za kandidiranje tudi na večjih evropskih projektih.

UKREP:

Spodbujanje večkulturnosti v splošnih knjižnicah.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Splošne knjižnice, ki delujejo na območjih, kjer živi romska populacija, so po Zakonu o knjižničarstvu dolžne izvajati knjižnično dejavnost za Rome kot skupino uporabnikov s posebnimi potrebami. Gre za načelo večkulturnosti delovanja splošnih knjižnic, ki jo je treba izvajati s prilagojenimi organizacijskimi prijemi, oz. s prilagojenim načinom dela.

Podlaga je Poleg NPURa tudi Zakon o izvajanju javnega interesa za kulturo ter Resolucija nacionalnega programa za kulturo 2014-2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za integracijski ukrep, ki so ga izvajale knjižnice v okviru knjižnične javne službe.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Ljudska knjižnica Metlika

v Ljudski knjižnici Metlika že vrsto let (tudi v letih 2016 in 2017) izvajajo projekt »Romi, povabljeni v knjižnico«, v okviru katerega pripravljajo ure pravljic, ustvarjalne delavnice, predstave, predšolsko bralno značko, počitniške dejavnosti itd., občasno tudi predstavitve knjig romskih avtorjev in računalniško usposabljanje za otroke in mladino ter odrasle. V romskem naselju Boriha – Rosalnice, ki je največje v občini, imajo t.i. »Modro polico«, kjer si Romi lahko izposojajo knjige. (Projekt je prejel nagrado IRA (The International Reading Association) za inovativni projekt za promocijo branja v Evropi 2011 (Award for Innovative Reading Promotion in Europe 2011), ki jo IRA podeljuje vsaki dve leti od leta 1997 dalje.) S projektom bodo nadaljevali tudi v letu 2018.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je do leta 2016 imela v romskem naselju Brezje-Žabjak v vozilu odsluženega »bibliobusa« organizirano izposojevališče z okoli 6.000 enot knjižničnega gradiva. Izposoja sta vodila predstavnika Romov preko programa javnih del. Program je bil 95% financiran iz javnih del, 5% pa iz lastnih sredstev knjižnice. Nakup knjižničnega gradiva je delno sofinanciralo tudi Ministrstvo za kulturo. Ker pa je prostor postal neprimeren, so izposojevališče zaprli. Nove prostore

za izvajanje knjižnične dejavnosti bodo predvidoma do leta 2020 pridobili v okviru celovite prenove romskega naselja Žabjak, ko bodo zgrajeni tudi novi prostori za izvajanje javnih programov. Knjige iz izposojevališča trenutno hranijo v osrednji knjižnici, kjer čakajo na ustrezne prostore. Še vedno pa v omenjenem naselju enkrat mesečno izvajajo pravljичne ure v romskem vrtcu. Pravljичne urice redno obiskuje od 8 do 15 otrok. Z dejavnostjo bodo nadaljevali tudi v letu 2018.

Mestna knjižnica Grosuplje

V knjižnici poleg osnovnih storitev za Rome organizirajo še:

- bibliopedagoške dejavnosti za predšolske in osnovnošolske otroke
- počitniške ustvarjalne delavnice
- razstave izdelkov
- predstavitve knjig v romskem jeziku
- pripovedovski festival v sodelovanju z društvom Preplet
- sodelujejo v projektu INTESYS.

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

Knjižnica ima organizirano posebno (specializirano) zbirko romskega gradiva, trenutno z okoli petsto enotami. Večinoma gre za strokovno gradivo in zbornike ter leposlovna dela v romskem jeziku. Zbirko bo redno dopolnjevala tudi v prihodnje. Finančna sredstva za dopolnjevanje zbirke zagotavlja lokalna skupnost v okviru financiranja redne knjižnične dejavnosti. Poleg urejanja romskega oddelka in dopolnjevanje romske zbirke z novim gradivom (trenutno zbirka obsega okoli 500 enot knjižničnega gradiva) je knjižnična dejavnost za Rome v letih 2016–2017 temeljila na:

- izposoji in seznanjanju s knjižničnim gradivom;
- organiziranju okroglih miz o romski problematiki, s čimer se spodbujali med drugim tudi medkulturni dialog;
- pravljичnih urah z ustvarjalnimi delavnicami v vrtcu na Pušči in tudi v knjižnici;
- razstavnih dejavnosti (npr. razstave slik romske skupnosti – Romsko društvo Phuro Kher);
- predstavitvi knjižnice, njene dejavnosti s poudarkom na romskem oddelku v lokalnih medijih (radio Romic, TV, časopis Romanu them, spletni portali, na regijskem srečanju Dnevoev evropske kulturne dediščine (DEKD) in Tedna kulturne dediščine (TKD), ki je v letu 2016 potekalo v murskosoboški knjižnici);
- digitalizaciji časopisa Romano them in revije otroke Mri mini multi (v sodelovanju z Zvezo Romov Slovenije), kar bo dostopno tudi na spletu (Digitalna knjižnica Slovenije). Digitalizacija poteka v sodelovanju z Romani Union iz Murske Sobote in Zvezo Romov Slovenije kot založnikoma – projekt delno sofinanciralo Ministrstvo za kulturo;
- zbiranju podatkov za potrebe posebne rubrike z romskimi vsebinami na spletni strani knjižnice (namenjeno obveščanju in ozaveščanju o romskem življenju in njihovi bogati dediščini – z novicami/novostmi, digitalnimi vsebinami, fotogalerijo, biografijami znanih Romov ipd.).

Mestna knjižnica Ljubljana

Zbirka Hiša svetov je specializirana zbirka Društva Humanitas v prostorih Knjižnice Otona Župančiča. Namenjena je vsem, ki jih zanimajo aktualne družbene teme. V zbirki so na voljo strokovna literatura, priročniki, DVD-ji, igre, posterji in drugo izobraževalno gradivo. Gradivo je na knjižnih policah razdeljeno na posamezne tematske sklope, med drugim tudi na vsebinsko področje medkulturnosti; znotraj tega je na voljo tudi gradivo o Romih.

Digitalna dostopnost gradiva

Od leta 2009 deluje Digitalna zbirka evropskih Romov, ki jo dopolnjuje okoli 25 nacionalnih knjižnic, tudi Narodno in univerzitetno knjižnico. Ne smemo zanemariti niti Europeane, evropske digitalne knjižnice. Raste tudi digitalna zbirka na slovenskem domoznanskem portalu Kamra, kjer so dostopne tudi vsebine, povezane z Romi.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Uspešno razvijanje knjižnične dejavnosti za pripadnike romske skupnosti je vezano na ciljno organizirano delovanje, prilagojeno trenutnim razmeram v lokalni skupnosti, kjer knjižnica deluje. Cilji, ki jih pri tem knjižnica zasleduje so naslednji: zmanjšanje socialnih razlik, dvig izobrazbene strukture, razvijanje pismenosti in širitev bralnih navad.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Splošne knjižnice so občinski javni zavodi, njihovo delovanje, skladno z zakonom ter na podlagi ugotovljenih splošnih in posebnih potreb v okolju financirajo občine. Zakonska naloga države je, da delno sofinancira nakup knjižničnega gradiva, računalniške opreme in bibliobusov, kar je namenjeno vsem državljanom. Posebne programe/projekte za Rome tako pretežno financirajo lokalne skupnosti v okviru knjižnične javne službe. Programi in projekti knjižnic so namreč zasnovani celovito in upoštevajo lokalne potrebe po vključevanju različnih ciljnih skupin, med katere sodijo tudi uporabniki s posebnimi potrebami (med njimi Romi). Nobena od splošnih knjižnic v letu 2016–2017 ni izvajala programov/projektov za Rome, namensko podprtih z državnimi sredstvi. V letu 2015 je bil v okviru Javne agencije za knjigo sofinanciran projekt z naslovom »Romi, povabljeni v knjižnico«, izvajalke Ljudske knjižnice Metlika v višini subvencije 1.000 EUR (vrednost projekta 1.700 EUR).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Ni podatkov.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Slovenske splošne knjižnice, ki delujejo na območjih, kjer živijo pripadniki romske skupnosti, so skladno s svojim poslanstvom, opredeljenim z Zakonom o knjižničarstvu, dolžne izvajati knjižnično dejavnost za Rome kot ranljivo skupino oz. posebno skupino uporabnikov. Knjižnicam žal še ne uspeva enako uspešno organizirati knjižnične dejavnosti za Rome kot za večinsko populacijo. Ovire predstavljajo objektivni in subjektivni razlogi, zlasti pa različni romski jeziki, ki po vsej verjetnosti še poglobljajo slabo pismenost oz. nepismenost, zato morajo knjižnice svoje delo za omenjeno etnično skupino prilagoditi z drugačnimi načini dela. Tako mora vsaka knjižnica sama identificirati drugačnost svojega okolja ter nato najti model, po katerem bo delovala.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Splošne knjižnice so se v svoji strategiji razvoja do leta 2020 zavezale, da bodo še naprej nadgrajevale storitve s sistematičnim pristopom k razvoju različnih vidikov informacijske in funkcionalne pismenosti. Eden od zapisanih ukrepov je tudi oblikovanje storitev za spodbujanje večkulturnosti v splošnih knjižnicah.

UKREP:

Spodbujanje javnega obveščanja in obveščenosti romskih skupnosti ter razširjanje programskih vsebin v romskem jeziku.

Podlage za izvajanje ukrepa:

4. in 4.a člen Zakona o medijih ter 104. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin, v okviru rednega javnega razpisa za sofinanciranje programskih vsebin medijev. Vključena sta tudi 2 kriterija, ki sta določena pri ocenjevanju projektov na področju programov posebnega pomena in sicer: zagotavljanje upoštevanja načela kulturne raznolikosti, načela enakih možnosti spolov ter uveljavljanja strpnosti, ter omogočanje uresničevanja pravice do javnega obveščanja in obveščenosti lokalnim in manjšinskim skupnostim in ali se razširja v manjšinskih jezikih.

Poleg projektov v okviru javnega razpisa za sofinanciranje programskih vsebin medijev, so se v letu 2017 financirali tudi projekti v okviru rednega javnega razpisa za romsko skupnost.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

- Sofinanciranje projekta Most sožitja na Radiu Romic, prijavitelja Zveze Romov Slovenije: Radio Romic je radijski medij romskih in drugih skupnosti, v oddaji v sklopu projekta Most sožitja pa poudarjajo prispevke proti predsodkom proti Romom kot eno najbolj prepoznavnih ranljivih skupin v Sloveniji. Oddaje potekajo v slovenskem jeziku, deloma pa tudi v romščini. Ciljna populacija je romska in neromska skupnost v Prekmurju in širše, vloga radija pa je predvsem spodbujati skupnosti za strpno in sožitno sodelovanje, osveščanje in prepoznavanje različnih kultur, porekla, zgodovine in skupne preteklosti. Romic skrbi za ohranjanje romskih vrednot in

- jezika, zbirajo tudi literaturo o Romih in literaturo romskih avtorjev. Člane romskih skupnost spodbuja k aktivnemu družbenemu delovanju tako znotraj romskih kot tudi drugih organizacij.
- Sofinanciranje še 8 projektov – programskih vsebin medijev, ki so izpolnjevali kriterije in na različne načine vključevali obveščenost romske skupnosti:
    - TV Celje d.o.o.: Informativna oddaja Dogodki dneva (oddaje omogočajo izražanje mnenj predstavnikov romske skupnosti in drugih etničnih skupnosti),
    - Radio Triglav Jesenice d.o.o.: Zgornja Gorenjska na Radiu Triglav (v oddaje vključujejo tudi informacije o delu organizacij in kulturnih društev priseljencev ter o življenju Romov in Sintov), -Televizija Novo Mesto d.o.o: Novice (v oddaji obravnavajo tematiko romske skupnosti, ki je na tem območju močno prisotna),
    - UNIVOX d.o.o: Zahodno dolenski odmevi (V svojih programskih vsebinah se loteva tudi reševanja romske problematike na Kočevskem in tudi Ribnici. V sklopu projekta, z redno mesečno oddajo "Romano urice", nudi možnost, da širšo javnost seznanijo z težavami in tudi specifikami življenja in kulture Romov.),
    - Radio Murski val d.o.o: Aktualno - osrednje informativne oddaje na Murskem valu (Oddaja med drugim skrbi tudi za obveščanje Romov in prispeva k boljšemu sodelovanju med Romi in preostalim prebivalstvom.),
    - PRO MUNDUS d.o.o.: Studio + (gledalci znotraj oddaje spoznavajo tudi romsko kulturo in politično življenje Romov, njihova stališča do aktualnega dogajanja ter uspešne posameznike, ki imajo romske korenine.),
    - HI-FI VIDEOSTUDIO d.o.o.: Dogodki (V sklopu projekta, je vsak zadnji petek v mesecu namenjen izključno vsebinam iz življenja manjšin, ki živijo v Pomurju tudi Romov.) in
    - Zavod Radio Študent: Urbana študentska medijsko-izobraževalna platforma (V sklopu projekta poleg drugih oddaj, ki vključujejo manjšinske skupnosti, izvajajo tudi Romano horo - oddajo romske skupnosti.
  - Sofinanciranje 7 projektov v okviru rednega javnega projektnega razpisa na področju romske za leto 2017:
    - Romano them – Romski svet, sofinanciranje osrednjega časopisa Zveze Romov Slovenije,
    - Romano nevijske- Romske novice, sofinanciranje časopisa prijavitelja Zveze Romov Slovenije, -sofinanciranje oddaj Šunen le Romen/Prisluhnite Romom in oddaj Romano vilago/Romski svet radia Romic, prijavitelja Zveze Romov Slovenije,
    - sofinanciranje oddaj Romani urica prijavitelja Občinskega romskega društva Romano Ritmo Kočevje, -radijske oddaje Romano Anglunipe- romska prihodnost na romskem spletnem radiju Anglunipe" prijavitelja Romski informacijski center Anglunipe,
    - sofinanciranje časopisa Romano lil/Romski list prijavitelja Romski informacijski center Anglunipe in
    - sofinanciranje dela radijskih oddaj o romski glasbi, kulturi in jeziku-Romano horo prijavitelja Radia Študent.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Izvedenih in sofinanciranih je bilo 9 medijskih vsebin, 1 od tega izključno z vsebinami za romsko skupnost, 8 pa tudi za romsko skupnost, poleg tega je bilo izvedenih še 7 projektov na področju romske skupnosti, ki so na kakršnikoli način prispevali k spodbujanju javnega obveščanja in obveščenosti romskih skupnosti.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Iz proračunske postavke za medijski razpis: sofinanciranje projekta Most sožitja na Radiu Romic, prijavitelja Zveze Romov Slovenije, v višini 11.631,89 EUR, za ostalih 8 projektov pa skupno 434.764,71 EUR, vendar z opozorilom, da ni možno oceniti koliko sredstev se namenja za vsebine, namenjene romskim skupnostim (ker so del širših vsebin). Poleg tega pa še sredstva iz proračunske postavke Kulturna dejavnost romske skupnosti v skupni višini v skupni višini 12.250,00 EUR.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Števila oseb ni možno oceniti, še posebej, ker ne gre za ciljno usmerjen ukrep, lahko se vključi samo podatek, da so bile vključene 4 nevladne organizacije (od tega 3 romske) ter 7 medijev (d.o.o.-jev).

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

V skladu z Zakonom o medijih lahko na rednem letnem javnem razpisu za sofinanciranje programskih vsebin medijev za pridobitev javnih sredstev kandidirajo tudi mediji, ki so namenjeni manjšinskim skupnostim, oz. ki jih izdajajo te skupnosti. Še več, pri tovrstnih programskih vsebinah je podana tudi pozitivna diskriminacija, saj se pri ocenjevanju prijavljenih projektov med drugim upoštevata tudi naslednja zakonska kriterija:

- zagotavljanje upoštevanja načela kulturne raznolikosti, načela enakih možnosti spolov ter uveljavljanja strpnosti,
- omogočanje uresničevanja pravice do javnega obveščanja in obveščenosti lokalnim in manjšinskim skupnostim in ali se razširja v manjšinskih jezikih.

Vsebine, ki jih v okviru sofinanciranih projektov izvajajo mediji, med drugim omogočajo kakovostno vključevanje pripadnikov narodnih skupnosti v družbeno okolje, spodbujajo k strpnosti in sodelovanju, pripomorejo k osveščanju in prepoznavanju različnih kultur, hkrati pa pripomorejo tudi k ohranjanju jezika in kulture manjšinskih skupnosti.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Ministrstvo za kulturo se zaveda pomena ohranjanja kulturne in jezikovne raznolikosti tudi na medijskem področju in bo še naprej delovalo v tej smeri ter se v okviru pravnih in finančnih zmožnosti trudilo najti še učinkovitejše zakonske rešitve.

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO**Prioritetno področje: UKREPI IN PRISTOPI NA LOKALNI RAVNI****3.3.8.1 Cilj: spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij (Program razvoja podeželja 2014–2020).****UKREP:**

Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v okviru ukrepa *Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost: podukrep Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost)*.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS št. 42/15, 28/16, 73/16 in 72/17).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za integracijski ukrep. V okviru ukrepa *Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost)* iz Programa razvoja podeželja je oblikovan podukrep *Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost*, v okviru katerega se bodo na podlagi javnega poziva lokalne akcijske skupine (LAS) namenila nepovratna sredstva za sofinanciranje stroškov, nastalih pri izvedbi operacij LAS ali lokalnih akterjev. V okviru tega podukrepa ni natančno opredeljenih operacij in vrst ukrepov za izvajanje, saj je tip operacij odvisen od ciljev, določenih v posamezni strategiji lokalnega razvoja (SLR). SLR so pripravila lokalna partnerstva, so prožnejše od drugih pristopov, zato je v skladu s tem prožnejši tudi nabor operacij, ki bodo predmet sofinanciranja. Operacije, ki jih LAS izbere na podlagi jasnih meril za izbor, opredeljenih v SLR, morajo slediti ciljem SLR, in to na podlagi potreb lokalnega območja in skladno s tistimi tematskimi področji ukrepanja, ki jih je LAS v strategiji opredelil kot ključna za razvoj podeželja na območju LAS. Podprte operacije bodo zajemale ukrepe zlasti na naslednjih štirih tematskih področjih ukrepanja: ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave ter večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (npr. brezposelni, Romi, starejši). S tem se bodo osredotočila na izzive, kot so socialno vključevanje, podnebne spremembe, skrb za okolje, brezposelnost zlasti mladih, razvitost lokalnih osnovnih storitev ter zmanjševanje razlik med mestom in podeželjem. Predlogi operacij prihajajo od spodaj navzgor, zato se pričakujejo številni inovativni pristopi oziroma operacije, ki bodo prispevali k celostnemu razvoju lokalnega okolja z aktivacijo endogenih potencialov.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

LAS Dolenjska in Bela krajina je v letu 2017 vložil 12 vlog od tega se 3 vloge navezujejo na ranljive skupine. Operacije še niso odobrene.
 LAS Posavje je v letu 2017 vložil 6 vlog od tega se 5 vlog navezuje na ranljive skupine in nobena od teh še ni odobrena.
 LAS Goričko 2020 je v letu 2017 vložil 11 vlog in nobena se ne navezuje na ranljive skupine.
 LAS Pri dobrih ljudeh 2020 je v letu 2017 vložil 8 vlog in nobena se ne navezuje na ranljive skupine.
 LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe je v letu 2017 vložil 12 vlog in le 1 se je navezovala na ranljive skupine, vendar so podali umik vloge.
 LAS STIK je v letu 2017 vložil 3 vloge in 1 se navezuje na ranljive skupine. Operacija, ki vključuje ranljive skupine je odobrena v višini 21.649,12 EUR.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

LAS STIK odobrena operacija, ki vključuje ranljive skupine v višini 21.649,12 EUR.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

NOSILEC: MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Prioritetno področje: OZAVEŠČANJE IN BOJ PROTI DISKRIMINACIJI

3.3.7.1.3 Cilj: izboljšanje usposobljenosti javnih uslužbencev, ki v okviru svojih pristojnosti delajo s pripadnicami in pripadniki romske skupnosti.

3.3.7.1.3.1 Podcilj: ozaveščanje policistov in drugih delavcev Policije za delo v romski skupnosti.

UKREP 1:

Usposabljanje javnih uslužbencev, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo s pripadnicami in pripadniki romske skupnosti (sodelujoči organ: UN).

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Letni načrt dela policije za leto 2017;
- NPUR 2017–2021;
- Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov ter preprečevanje diskriminacije v multikulturni skupnosti – verificiran program usposabljanja v Policiji, št. 007-107/2009/4 (2631-1).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, katerega cilj je predvsem dvigniti usposobljenost javnih uslužbencev v komunikaciji s pripadnicami in pripadniki romske skupnosti, s katerimi se srečujejo v okviru svojega dela. Eden izmed glavnih namenov tega ukrepa je tudi osveščanje o predsodkih in stereotipih do Romov v določenem okolju in spoprijemanje javnih uslužbencev z lastnimi predsodki in stereotipi ter iskanje praktičnih rešitev na specifične izzive v posameznem okolju, iz katerega prihajajo tako javni uslužbenci kot tudi predstavnice in predstavniki romske skupnosti.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 so bila izvedena 4 usposabljanja, in sicer za:

- za javne uslužbence v regiji Murska Sobota – 28 udeležencev (CSD, ZD, OŠ, lokalna skupnost,...),
- za javne uslužbence v občini Ribnica – 23 udeležencev (CSD, UE, ZD, VVZ, JSRSKD, OŠ, lokalna skupnost, medobčinski inšpektorat itd.),

- za javne uslužbenke v OŠ Šentjernej – 53 udeležencev (učitelji),
- za javne uslužbenke v regiji Nova Gorica – 13 udeležencev (CSD).

Skupno se je usposabljanj udeležilo 117 udeležencev.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Povratne informacije po izvedbi usposabljanj kažejo, da so usposabljanja dosegla namen in zelo dobrodošla pri delu javnih uslužbencev.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Ni bilo porabljenih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Skupno se je usposabljanj udeležilo 117 udeležencev.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Izkušnje ter povratne informacije po izvedenih usposabljanjih kažejo na potrebo po tovrstnih znanjih in usposabljanjih saj poleg teoretičnih osnov, ki so cilj usposabljanja, udeleženci dobijo tudi praktičen vpogled v reševanje posameznih problemskih situacij, s katerimi se najpogosteje srečujejo pri svojem delu. Po drugi strani pa so težave pri izvajanju tega ukrepa tudi v nezainteresiranosti posameznih javnih uslužbencev in je potrebno tudi veliko truda pri predstavitvi namena in ciljev usposabljanja, kar se kasneje izkaže za koristno.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Trenutno ni predlogov za izboljšave.

UKREP 2:

Izobraževanje in usposabljanje delavcev Policije po programu Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov ter preprečevanje diskriminacije v multikulturni skupnosti.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- Letni načrt dela policije za leto 2017;
- NPUR 2017–2021;
- Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov ter preprečevanje diskriminacije v multikulturni skupnosti – verificiran program usposabljanja v Policiji, št. 007-107/2009/4 (2631-1).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Policija skladno z verificiranim programom »Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov in preprečevanje diskriminacije v multikulturni skupnosti« izvaja usposabljanja za policiste in druge delavce policije, ki je namenjen pridobitvi ustreznega znanja za prepoznavanje in razumevanje različnih oblik diskriminacije in spoznavanja vseh specifik, ki so značilne za posamezne multikulturne skupnosti, kakor spoznavanja modelov dobrih praks ter uspešnega reševanja problemskih situacij. Gre za integracijski ukrep saj je namenjen temu, da se delavci Policije usposobijo za ustrezno odzivanje v stikih z »drugračnimi«, odrinjenimi na rob družbe, socialno izključenimi zaradi njihovega porekla, vrednot, načina življenja, usmerjenosti (spolne, verske, politične...) in osebnostnih lastnosti.

Pri izvajanju tega ukrepa in izvedbi usposabljanj, se za ozaveščanje in spoznavanje specifik, ki vključuje romsko skupnost, izvajalec usposabljanj (CRSV PA GPU, ob sodelovanju pristojnih PU), upošteva potrebe posameznih policijskih enot tako na regionalnem kot lokalnem nivoju. Izvedba usposabljanj – spoznavanje specifik posameznih multikulturnih skupnosti – konkretno o romski skupnosti, se torej prilagodi potrebam policijskih enot in tudi izda odločba za usposabljanje.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

V letu 2017 so bila za delavce Policije izvedena usposabljanja po programu »Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov in preprečevanje diskriminacije pri delu policije v multikulturni družbi«, in sicer za policiste naslednjih policijskih uprav:

- PU Murska Sobota – 23 udeležencev,
- PU Ljubljana – 73 udeležencev,

- PU Kranj – 24 udeležencev,
  - PU Koper – 27 udeležencev.
- Skupno se je usposabljanj udeležilo 147 udeležencev.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):
Povratne informacije po izvedbi usposabljanj kažejo, da so usposabljanja dosegla namen.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:
Ni bilo porabljenih finančnih sredstev.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):
Skupno se je usposabljanj udeležilo 147 udeležencev.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:
Izkušnje in povratne informacije po izvedenih usposabljanjih kažejo na potrebo po tovrstnih znanjih, saj poleg teoretičnih osnov, ki so cilj usposabljanja, udeleženci dobijo tudi praktičen vpogled v reševanje posameznih problemskih situacij, s katerimi se najpogosteje srečujejo pri svojem delu.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:
/

3.3.7.1.4 Cilj: izvajanje policijskega dela v skupnosti.

UKREP: **Izvajanje policijskega dela v skupnosti.**

Podlage za izvajanje ukrepa:

Podlage za izvajanje ukrepa so v naslednjih predpisih:

- Zakon o nalogah in pooblastilih policije,
- Zakon o organiziranosti in delu policije,
- Pravila policije,
- Resolucija o dolgoročnem razvoju in delu policije do leta 2025,
- Policijsko delo v skupnosti (2013) – usmeritve za delo policije, št. 2214-41/2012/4 (207-07),
- Temeljne usmeritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje 2013–2017.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za integracijski ukrep, ki ga Policija izvaja v okviru svoje redne dejavnosti, skladno z letnim načrtom dela Policije. Subjekti in ciljne skupine pri izvajanju policijskega dela v skupnosti ter preventivnih aktivnosti v romski skupnosti se izvajajo na podlagi načrtov dela policijskih uprav in policijskih postaj. Romsko skupnost se v izvajanje tega ukrepa tudi vključuje s permanentnim sodelovanjem, na vseh nivojih Policije, ki je že dalj časa vzpostavljeno.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Področje dela policije v večkulturni družbi in s subkulturnimi skupinami je sistemsko umeščeno v Center za raziskovanje in socialne veščine, v Policijski akademiji, na Generalni policijski upravi (v nadaljevanju CRSV PA GPU). V okviru izvajanja aktivnosti na tem področju dela, deluje tudi stalna delovna skupina. Policijske uprave so v letu 2017 načrtovale in izvedle skupno **141** preventivnih aktivnosti, ki so bile (skladno z Usmeritvami za izvajanje preventivnega dela in Navodilom o evidentiranju preventivnih aktivnosti) vnesene v evidenco preventivnih aktivnosti. CRSV PA GPU pa je v letu 2017 opravil **210** preventivnih aktivnosti v romski skupnosti. Te najrazličnejše aktivnosti, usmerjene v romsko skupnost, so se nanašale na izvajanje sestankov, neformalnih razgovorov, svetovanj in opozarjanj, ozaveščanj o posameznih problemskih situacijah, izobraževanj predstavnikov romske skupnosti ter neposrednih aktivnosti z romsko skupnostjo na terenu.

Skupno je bilo v letu 2017 izvedenih **351** preventivnih aktivnosti.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Policijsko delo v skupnosti dosega zelene rezultate in učinke, ob doslednem in vztrajnem izvajanju in seveda ob sodelovanju vseh subjektov, ki so odgovorni za varnost v posamezni lokalni skupnosti. Poleg osnovne in primarne funkcije, ki jo Policija izvaja v smislu zagotavljanja splošne varnosti ljudi in premoženja, ob vseh ostalih temeljnih nalogah iz Zakona o nalogah in pooblastilih policije, je izvajanje policijskega dela v skupnosti izredno uspešen model policijske dejavnosti, ki dosega boljše rezultate pri odpravi vseh varnostno-problemskih situacij v lokalnih skupnostih. Policijsko delo v romski skupnosti zahteva poseben pristop in seveda veliko prilagodljivost specifičnostim, ki jih vsaka skupnost ima. Izvajanje policijskega dela v skupnosti nedvomno prinaša zelene rezultate po čim večji stopnji varnosti tako v romski skupnosti, pri večinskemu prebivalstvu, v lokalnih skupnostih, kakor tudi sami policiji. Ta pristop nedvomno zelo vpliva na uspešno skupno reševanje problemskih situacij, pravočasni medsebojni izmenjavi informacij in informiranosti ter seveda učinkovitemu odpravljanju vzrokov, ki vodijo do deviantnih problemskih situacij.

Še vedno se Policija pri izvajanju policijskega dela v skupnosti srečuje s številnimi težavami in ovirami. Po eni strani je to nezainteresiranost posameznih lokalnih skupnosti, po drugi strani pa tudi nezainteresiranost in slaba odzivnost predstavnikov romske skupnosti na različne preventivne aktivnosti, ki jih izvaja Policija v romski skupnosti. Najbolj učinkovite metode na reševanje posameznih problemskih vprašanj so seveda učinkovito delovanje varnostnih sosvetov ob aktivni vlogi vseh subjektov ter seveda neposredne preventivne aktivnosti opozarjanja in svetovanja predstavnikom romske skupnosti.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Finančnih sredstev v letu 2017 ni bilo porabljenih.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Ni možno podati števila udeležencev.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Policija z doslednim izvajanjem policijskega dela v skupnosti in preventivnih aktivnosti v romski skupnosti nedvomno uspešno preprečuje, odkriva in rešuje najrazličnejše problemske situacije ter deviantna ravnanja, ki jih neposredno ugotavlja, bodisi posredno preko najrazličnejših prijav občanov, lokalnih skupnosti, civilnih iniciativ in nenazadnje predstavnikov romske skupnosti. Skupno reševanje problemov je nedvomno zelo učinkovito in nesporno rešuje kompleksnejše problemske situacije, vsekakor pa je pri tem potrebna vztrajnost in doslednost vseh pristojnih subjektov, ki pri tem sodelujejo. Pozitivne izkušnje se kažejo v tem, da so tako predstavniki lokalne skupnosti, institucij, civilnih iniciativ ter nenazadnje predstavniki romske skupnosti, zadovoljni s takim načinom reševanja problemov. Gre tudi nenazadnje za boljše izmenjavo informacij, ki krepi sodelovanje institucij. S takim načinom se tudi zasledujejo cilji policijskega dela v skupnosti, ki so:

- več partnerskega sodelovanja z lokalno skupnostjo in civilno družbo;
- več vidnosti in prisotnosti policistov v lokalni skupnosti;
- večji občutek varnosti;
- večje zaupanje in zadovoljstvo z delom policije.

Negativne izkušnje se kažejo tudi v nezainteresiranosti predstavnikov romske skupnosti pri sodelovanju na najrazličnejših delavnicah, izobraževanjih otrok in odraslih, sestankih ipd.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

NOSILEC: URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI

Prioritetno področje: OZAVEŠČANJE IN BOJ PROTI DISKRIMINACIJI

3.3.7.1.1 Cilj: krepitev institucionalnega okvirja predstavnštva romske skupnosti v Sloveniji.

UKREP:

Finančna podpora delovanju Sveta romske skupnosti Republike Slovenije.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, ki je namenjen krepitvi krovne organizacije romske skupnosti, ustanovljene na podlagi zakona, ki je oseba javnega prava.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Svet romske skupnosti Republike Slovenije (svet) je v letu 2017 izvajal naslednje aktivnosti:

- seje sveta v letu 2017: 4 redne seje in 2 izredni seji ter 1 slavnostna seja (obeležitev 10. obletnice sveta);
- dajanje predlogov in pobud pristojnim organom ter obravnavanje konkretnih vprašanj (na področju skladnega regionalnega razvoja (osnovna komunalna infrastruktura v romskih naseljih; na področju medijev; na področju financiranja občin; pri pripravi NPUR 2017–2021; pri pripravi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o romski skupnosti v republiki Sloveniji);
- spremljanje in obravnavo položaja pripadnikov romske skupnosti ter dejavno sodelovanje pri razrešitvi nastalih težav na področju romske tematike (organizacija različnih tematskih sestankov v občinah, kjer živijo Romi);
- obravnavo vprašanj, povezanih z ohranjanjem romskega jezika in kulture (udeležba na sestankih Ministrstva za kulturo in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na temo javnega razpisa za kulturne projekte romske skupnosti in skrbi za ohranjanje romskega jezika);
- sodelovanje z romskimi društvi in drugimi romskimi organizacijami, romskimi združenji, zvezami, svetniki ter nevladnimi organizacijami pomoč romskim društvom pri prijavih na različne razpise; pomoč Romom posameznikom; pomoč romskim društvom in romskim organizacijam pri pripravi zaključnih bilanc in poročil);
- razvijanje stikov z romskimi in ne-romskimi organizacijami v drugih državah (udeležba na delovnem obisku v Bruslju na povabilo evropskega poslanca dr. Igorja Šoltesa na temo porasta ekstremizma in protiromskega razpoloženja v Evropi in Sloveniji, evropskih sredstev, ki se jih lahko nameni za integracijo Romov, izobraževanja in spodbujanja zaposlovanja, EU okvirja za nacionalne strategije vključevanja Romov in na temo prizadevanj za izboljšanje življenjskih razmer Romov v Evropi);
- predlaganje članov v delovna telesa državnih organov, nosilcev javnih pooblastil in organov samoupravnih lokalnih skupnosti, kadar ti obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na romsko skupnost (predsednik sveta je na strani sveta postal tudi kontaktna točka za koordinacijo dela v zvezi z izvajanjem in spremljanjem ukrepov iz NPUR 2017–2021; predsednik sveta je aktivno sodeloval v Medresorski delovni skupini za pripravo predloga sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji);
- obeležitev 10. obletnice sveta (slavnostna seja dne 23. 6. 2017; slavnostni govornik je bil dr. Nejc Brezovar, državni sekretar na Ministrstvu za javno upravo);
- priprava in izvedba javnega razpisa za romska društva (predmet javnega razpisa je bilo sofinanciranje programov in projektov romskih društev s področja spodbujanja enakosti in preprečevanja diskriminacije Romov v letu 2017, in sicer so bile podprte aktivnosti na področju spodbujanja enakosti, preprečevanja diskriminacije, ozaveščanja in boja proti diskriminaciji in nestrpnosti na terenu, spoštovanja človekovih pravic in dostojanstva Romov, odpravljanja stereotipov o Romih med večinskim prebivalstvom, medsebojnega povezovanja in sodelovanja romskih društev v prid pripadnikov romske skupnosti na področju spodbujanja enakosti, preprečevanja diskriminacije in spoštovanja človekovih pravic; okvirna višina sredstev za javni razpis je bila 30.000,00 EUR);
- spodbujanje in organiziranje kulturne, informativne, založniške in druge dejavnosti, pomembne za razvoj romske skupnosti (sofinanciranje Romskega informativnega centra Romica in Radia Romica, saj je informativna dejavnost Romica za pripadnike romske skupnosti eksistenčnega pomena in opravlja poslanstvo pri ohranitvi identitete, jezika, kulture in obveščanja oziroma izobraževanja);
- izvedba izobraževanja za člane sveta, romske svetnike, predsednike in člane romskih zvez in društev ter ostale romske aktiviste (1 izobraževanje (26. 10. 2017) za člane sveta, romske svetnike, predsednike in člane romskih zvez in društev ter ostale romske aktiviste na temo organizacije, pristojnosti in financiranja lokalne skupnosti, položaja Romov v mednarodnem pravu in na temo priprave projektne vloge na razpis in izvedbo projekta);

- izvedba okrogle mize z naslovom »Romski aktivizem in njegov razvoj v Sloveniji« (17. 11. 2017 v Murski Soboti);
- aktivnosti v zvezi z urejanjem pitne vode v romskem naselju Dobruška vas v občini Škocjan.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

V skladu z vsebinskimi načrti je Svet romske skupnosti izpeljal zadane aktivnosti. Svet je obravnaval konkretna vprašanja, ki se nanašajo na interese, položaj in pravice romske skupnosti tako na svojih sejah, tako na raznih sestankih z državnimi organi in inštitucijami. Svet romske skupnosti se je odzival tudi na vse spremembe ali aktualne zadeve, ki so se dotikale Romske skupnosti v Sloveniji.

Veliko časa in energije je bilo vloženo v ureditev pitne vode v romskem naselju Dobruška vas v občini Škocjan.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Svet naloge in aktivnosti izvaja v skladu z vsakoletnim vsebinskim in finančnim načrtom. Sredstva namenjena sofinanciranju sveta so razvidna iz priloge pregleda sofinanciranja v korist romske skupnosti.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

V okviru aktivnosti Sveta romske skupnosti RS so tudi seje Sveta, kjer je vključenih 21 članov Sveta romske skupnosti RS. Kadar je dnevni red širše zastavljen so na seje vabljeni tudi predstavniki romskih zvez.

Aktivnosti, kot so izobraževanja, okrogle mize itd., so dostopne vsem pripadnikom romske skupnosti, ne glede na spol in starost. Na take aktivnosti Svet romske skupnosti vabi širšo romsko javnost, aktiviste, društva, razne inštitucije in organizacije itd. Aktivnosti, ki jih je izvedel Svet, se je udeležilo skupaj cca. 150 udeležencev.

V letu 2017 je Svet romske skupnosti RS spodbujal informativno in založniško dejavnost preko sofinanciranja romskega informativnega centra Romic in radia Romic. Frekvenca radia Romic seže po celotni prekmurski regiji in je dostopna vsem Romom v Prekmurju, kakor tudi ostalim Romom in poslušalcem preko internetnega oddajanja v živo.

Preko javnega razpisa, ki ga je Svet romske skupnosti RS izvedel v letih 2015 in 2017 je bilo do sredstev upravičenih skupaj 42 romskih društev.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Pri izvedbi sej se Svet romske skupnosti RS sooča z neudeležbo nekaterih članov Sveta na sejah, ki prihajajo iz svetniških vrst in JV dela Slovenije, kjer je problematika Romov najbolj pereča.

Kljub pisnim odzivom in predlogom Sveta romske skupnosti RS na razne aktualne zadeve o Romih, razne spremembe zakonov, itd., smo mnenja, da naši predlogi velikokrat niso upoštevani.

Pozitivna izkušnja je, da je Svetu romske skupnosti RS uspelo urediti vodo v romskem naselju Dobruška vas s pomočjo Občine Škocjan in Urada za narodnosti.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.7.1.2 Cilj: podpora aktivnostim za izboljšanje položaja Romov in prepoznavanja romske skupnosti kot sestavnega dela slovenske družbe ter aktivnostim, usmerjenim v preprečevanje diskriminacije in odpravljanje predsodkov in stereotipov do Romov na lokalni ravni s poudarkom na romskih ženskah, deklicah in mladih.

UKREP:

Podpora aktivnostim za izboljšanje položaja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in prepoznavanja romske skupnosti kot sestavnega dela slovenske družbe ter aktivnostim, usmerjenim v preprečevanje diskriminacije in odpravljanje predsodkov in stereotipov do Romov na lokalni ravni s poudarkom na romskih ženskah, deklicah in mladih.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Urad je tudi v letu 2017 izvedel javni razpis za sofinanciranje programov aktivnosti organizacij romske skupnosti (zvez društev) in v letu 2017 razpis oblikoval tako, da je podpiral predvsem aktivnosti, ki so sledile ciljem, identificiranim kot najbolj prioriteten, in ki so bile usmerjene v okolja, kjer Romi živijo, in kjer so te dejansko najbolj potrebne. Sofinancirani so bili programi aktivnosti:

- namenjeni spodbujanju vključevanja otrok in mladih v lokalnih okoljih v programe predšolske vzgoje, programe osnovnošolskega, srednješolskega (vključno s poklicnim) in univerzitetnega izobraževanja, spodbujanju uspešnega zaključevanja programov izobraževanja in odpravljanja pojava osipništva ter promociji izobraževanja kot vrednote in gonilne sile razvoja posameznika in skupnosti;
- namenjeni spodbujanju aktivacije pripadnic in pripadnikov romske skupnosti, še posebej romskih žensk in mladih v lokalnih okoljih, za približevanje trgu dela preko spodbujanja vključevanja v ukrepe Aktivne politike zaposlovanja, spodbujanju razvoja programov za izboljšanje njihovih zaposlitvenih možnosti (npr. oblikovanje novih, inovativnih programov, razvijanje socialnega podjetništva, itd.) in promociji zaposlovanja kot vrednote in gonilne sile zagotavljanja boljših življenjskih pogojev posameznika ter posledično razvoja skupnosti;
- namenjeni ozaveščanju otrok in mladih iz večinske skupnosti ter zaposlenih v javni upravi in pravosodnih organih o prisotnosti romske skupnosti, njeni kulturi in jezikovni sestavi ter pomenu za slovenski prostor, s ciljem približevanja in odpravljanja predsodkov ter stereotipov;
- namenjeni usposabljanju predstavnic in predstavnikov romske skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti, predstavnic in predstavnikov društev in ostalih aktivistk in aktivistov iz vrst romske skupnosti;
- namenjeni zagotavljanju pomoči društvom pri prijavi na razpise na različnih področjih, tako tistih, namenjenih izključno romski skupnosti, kot tudi tistih, namenjenih vsem nevladnim organizacijam.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Pregled izvedenih aktivnosti organizacij romske skupnosti v letu 2017 na podlagi tega javnega razpisa je objavljen na spletni strani Urada za narodnosti in dostopen prek:

http://www.un.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/5950/

in

http://www.un.gov.si/si/o_uradu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=992.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

V letu 2017 je bilo na podlagi izvedenega javnega razpisa podprtih 5 programov aktivnosti organizacij romske skupnosti, in sicer:

- Zveze romske skupnosti Slovenije Umbrella – Dežnik v višini 71.888,97 EUR,
- Romske športne zveze v višini 6.108,91 EUR,
- Zveze Romov za Dolenjsko v višini 12.809,37 EUR (realiziranih je bilo 8.966,56 EUR),
- Zveze Romov Slovenije v višini 45.516,79 EUR in
- Zveze za razvoj romske manjšine – Preporod v višini 70.815,60 EUR.

Dodeljenih je bilo skupaj 207.139,64 EUR, izplačanih pa 203.296,83 EUR (realizacija je bila 98%).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

- Zveza romske skupnosti Slovenije Umbrella – Dežnik: približno 1515 oseb (689 moških in 826 žensk);
- Romska športna zveza: približno 137 oseb (83 moških in 54 žensk); dodatno še 53 oseb – gosti, za katere se podatkov ne da razdeliti po spolu;
- Zveza Romov za Dolenjsko: ni posredovala podatka;
- Zveza Romov Slovenije: približno 1168 oseb (zaradi raznolikosti aktivnosti in kategorij vključenih oseb se podatka ne da razdeliti po spolu);
- Zveza za razvoj romske manjšine – Preporod: približno 2029 oseb (1025 moških in 1004 ženske).

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

V okviru javnega razpisa je bilo spodbujano povezovanje in sodelovanje organizacij romske skupnosti, kar je imelo pozitiven učinek pri izvedbi nekaterih skupnih aktivnosti.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Tudi v prihodnje je smiselno spodbujati povezovanje in sodelovanje organizacij romske skupnosti pri izvedbi aktivnosti in projektov.

Prioritetno področje: BIVANJSKE RAZMERE IN DOSTOP DO STANOVANJ

3.3.5.1.2 Cilj: spodbujanje oblikovanja in razvoja integracijskih pristopov in ukrepov na področju zagotavljanja stanovanjske politike samoupravnih lokalnih skupnosti.

UKREP:

Informiranje in zagotavljanje strokovne podpore samoupravnim lokalnim skupnostim, kjer živijo Romi, o obstoječih možnostih za oblikovanje in razvoj integracijskih pristopov in ukrepov na področju zagotavljanja lokalne stanovanjske politike.

Podlage za izvajanje ukrepa:

NPUR 2017–2021 in Program sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 (Ur. list RS št. 41/2016 z dne 10. 6. 2016 in sprememba z dne 88/2016).

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Program sofinanciranja Stanovanjskega sklada RS je splošni integracijski ukrep, v okviru katerega so Romi le ena od ciljnih skupin; ukrep informiranja o programu pa je ciljno usmerjen ukrep.

Ukrep je namenjen pridobivanju javnih najemnih stanovanj in bivalnih enot na območju celotne Slovenije za vse skupine prebivalstva, kot zagotavljanje možnosti sofinanciranja za upravičene prosilce, med katerimi so tudi samoupravne lokalne skupnosti in javni nepremičninski skladi lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi.

Prosilci lahko v okviru obstoječih možnosti in modelov Programa sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 prijavijo projekte – podajo vloge za sofinanciranje projektov s katerimi bodo pripomogli k zagotavljanju bivanjskih zmogljivosti v občinah, kjer živijo Romi.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Stanovanjski sklad RS je sodeloval na dogodkih in predstavitev s strani Urada RS za narodnosti, kjer je predstavil Program sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 do 2020 (Ur. list RS št. 41/2016 z dne 10. 6. 2016 in sprememba z dne 88/2016) in še posebej poudaril možnost sofinanciranja zagotavljanja stanovanj za Rome in tudi možnosti zagotavljanja bivalnih enot za Rome po razpoložljivih modelih sofinanciranja.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Za izvedbo ukrepa informiranja ni bilo potrebnih finančnih sredstev oziroma je organizacija sestankov/posveta potekala v okviru rednih nalog organov.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Stanovanjski sklad RS je ob sodelovanju z ministrstvom pristojnim za stanovanjske zadeve in Uradom RS za narodnosti, uspel predstavnikom samoupravnih lokalnih skupnosti in Romske skupnosti, ter ostalim sodelujočim, na več dogodkih predstaviti možnosti sofinanciranja projektov v okviru Programa. Glede na investicijski cikel in dejstvo, da je razpis odprt do 2020 let, so možnosti za prijavo projektov še vedno odprte in so sredstva še vedno na voljo.

<p><u>Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:</u> /</p>
<p>Prioritetno področje: SOCIALNO VARSTVO, SOCIALNO VKLJUČEVANJE, ZAŠČITA OTROK, ŽENSK IN MLADIH TER ŠTIPENDIRANJE</p>
<p>3.3.3.1.5 Cilj: Usklajeno in koordinirano ukrepanje pristojnih institucij v postopkih obravnave primerov zunajzakonskih skupnosti z mladoletnimi osebami.</p> <p>UKREP: Priprava protokola ukrepanja v postopkih obravnave primerov zunajzakonskih skupnosti z mladoletnimi osebami.</p> <p><u>Podlage za izvajanje ukrepa:</u> NPUR 2017–2021.</p> <p><u>Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:</u> Gre za ciljno usmerjen ukrep.</p> <p><u>Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:</u> V letu 2017 ni bilo izvedenih aktivnosti, saj je izvedba ukrepa skladno z NPUR 2017–2021 predvidena v letu 2018.</p> <p><u>Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):</u> /</p> <p><u>Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:</u> Ni potrebnih finančnih sredstev.</p> <p><u>Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):</u> /</p> <p><u>Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:</u> /</p> <p><u>Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:</u> /</p>
<p>Prioritetno področje: UKREPI IN PRISTOPI NA LOKALNI RAVNI</p>
<p>3.3.8.2 Cilj: krepitev dialoga in sodelovanja vseh relevantnih subjektov za izboljšanje položaja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in njihove večje vključenosti v družbo.</p> <p>UKREP: Nacionalna platforma za Rome in njene aktivnosti – krepitev posvetovalnega procesa na tem področju v Sloveniji.</p> <p><u>Podlage za izvajanje ukrepa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – zaprti poziv EK 2015 (JUST/2015/RDIS/AG/NRP2): http://ec.europa.eu/justice/grants1/calls/2015_action_grants/just_2015_rdis_ag_nrcp_en.htm – zaprti poziv EK 2016 (REC-RDIS-NRCP-AG-2016): https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/rec/topics/rec-rdis-nrcp-ag-2016.html – NPUR 2017–2021. <p><u>Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:</u> Greg za ciljno usmerjen ukrep, katerega namen je krepitev posvetovalnega procesa na tem področju na lokalni in nacionalni ravni.</p>

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Urad za narodnosti (UN) opravlja med drugim tudi nalogo nacionalne kontaktne točke za Rome v Sloveniji. Evropska komisija (v nadaljevanju: EK) je jeseni 2015 na podlagi Okvirja EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do 2020⁹ in Priporočila Sveta o učinkovitih ukrepih za vključevanje Romov v državah članicah¹⁰ objavila zaprt poziv za podporo nacionalnim platformam za Rome, ki je bil namenjen državam članicam oziroma njihovim nacionalnim kontaktnim točkam za vključevanje Romov. Na poziv EK se je s projektom »Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji z vzpostavitvijo Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA)« prijavil UN. Projekt se je začel izvajati 1. 8. 2016 in je trajal 12 mesecev (do 31. 7. 2017). Namen projekta je bil krepitev posvetovalnega procesa na področju socialnega vključevanja Romov preko povezovanja nacionalnih in lokalnih odločevalcev, romske skupnosti in nevladnega sektorja (navezava na že obstoječi posvetovalni proces). Cilji projekta so bili:

- (1) vzpostaviti odprt in strukturiran postopek posvetovanja;
- (2) zagotoviti priložnosti za izmenjavo izkušenj, strokovnega mnenja, znanja in dobrih praks;
- (3) iskati sinergije med obstoječimi praksami, projekti, rešitvami s ciljem večje učinkovitosti;
- (4) priti do konkretnih predlogov, ki bodo oblikovani skupaj in bodo podprti s strani vseh v dobrobit izboljšanja položaja Romov;
- (5) predlagati konkretne ukrepe ter pripraviti smernice za naprej.

Fokus projekta je bil na urejanju bivanjskih razmer v MO Novo mesto (Žabjak – Brezje) V okviru projekta so potekale naslednje aktivnosti:

- (a) uvodni dogodek (potekal je v okviru *2. seje Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti* dne 19. 9. 2016; namen je bil predstavitev projekta, njegovih aktivnosti, namenov in ciljev);
- (b) nacionalni posvet: »*Priložnost. Ideje. Prihodnost. Prostorska ureditev območij, kjer živijo Romi v Republiki Sloveniji*«; 11. 11. 2016, Brdo pri Kranju (namenjen širokemu krogu ključnih deležnikov za identifikacijo problematike in nadaljnjih korakov);
- (c) tri usmerjene razprave na lokalni ravni z naslovom »*Strategija urejanja naselij, kjer živi romsko prebivalstvo v Mestni občini Novo mesto*« (cilj je bil s tremi različnimi ciljnimi skupinami – MO Novo mesto in ključnimi institucijami, nevladnimi organizacijami in civilno družbo ter Romi – odkrito spregovoriti in pregledati obstoječe podlage, že narejene korake, identificirati izzive in oblikovati vodila za nujno potrebne ukrepe);
- (č) obisk *naselij Žabjak in Brezje in pogovor s tamkajšnjimi prebivalci*;
- (d) skupna usmerjena razprava na lokalni ravni: »*Strategija urejanja naselij, kjer živi romsko prebivalstvo v Mestni občini Novo mesto*«; cilj je bil povezati vse ključne deležnike v tematiki urejanja naselij, kjer živi romsko prebivalstvo v MO Novo mesto, ter oblikovati možne rešitve na podlagi predhodnih izsledkov delavnic in obiska v naseljih Žabjak in Brezje;
- (e) seznanitev z ugotovitvami in zaključki z zadnje skupne usmerjene razprave na *5. seji Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti* (dne 12. 7. 2017).

UN nadaljuje začeto delo z nadaljevanjem projekta, ki ga je uspešno prijavil na drugi poziv EK v podporo nacionalnim kontaktnim točkam. Ta projekt je bil prvotno prijavljen z začetkom aktivnosti dne 1. 8. 2017 (takoj po zaključku prvega projekta), vendar se je začetek aktivnosti s spremembo pogodbe z EK premaknil na 1. 1. 2018. Namen projekta v drugem letu izvajanja je:

- podpreti občine, da postanejo strateški partner vladi pri skupnem naslavljanju izzivov na področju vključevanja Romov;
- krepiti medinstitucionalno povezovanje in sodelovanje na lokalni ravni in
- podpreti romske svetnike za polno sodelovanje pri sooblikovanju politik na lokalni ravni.

Skrozi projekt in njegove aktivnosti se želi podpreti in pomagati občinam, v katerih živijo Romi, da:

- razvijejo svoje konkretne in realne lokalne akcijske načrte za vključevanje Romov, ki bodo prilagojeni lokalnim potrebam in bodo upoštevali tudi vse morebitne omejitve;
- postanejo koordinator medinstitucionalnega povezovanja in sodelovanja na lokalni ravni (multidisciplinarni timi, varnostni sosveti, itd.);

⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Okvir EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020 z dne 5. aprila 2011, COM(2011) 173 konč. Dostopno na naslovu http://ec.europa.eu/justice/policies/discrimination/docs/com_2011_173_en.pdf (23. 3. 2018). Mnenje Evropsko-socialnega odbora o krepitvi družbene vloge Romov in njihovem vključevanju v Evropi, CESE 998/2011 z dne 16. junija 2011, in Mnenje Odbora regij o Okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020, CdR 247/2011 z dne 14. decembra 2011, trdno podpirata okvir EU.

¹⁰ 16790/13.

- kot dodatna aktivnost pa so v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije predvidena tudi usposabljanja v podporo delu predstavnikov romske skupnosti v mestnih oziroma občinskih svetih, da bi bolje razumeli zakonodajo, ureditev, postopke in pravila ter posledično bolj kompetentno in aktivneje sodelovali v pomembnih zadevah na lokalni ravni.

O izvedenih aktivnostih drugega projekta bo UN poročal ob poročilu za leto 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Na podlagi predstavitve rezultatov projekta na 5. seji Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti dne 12. 7. 2017 je komisija obravnavala in potrdila predloge sklepov, ki so bili oblikovani ob zaključku projekta, UN pa je z informacijo o rezultatih dela platforme in sprejetih sklepih komisije seznanil vlado. Vlada se je oktobra 2017 seznanila s to informacijo in sprejela sklep, da podpira nadaljnja prizadevanja UN za krepitev posvetovalnega procesa na področju socialnega vključevanja Romov skladno s sprejetim NPUR 2017–2021 in nadaljevanje aktivnosti v okviru projekta nacionalne platforme za Rome, ki jih bo na podlagi že uspešno prijavljenega projekta izvajal UN kot nacionalna kontaktna točka za vključevanje Romov v Sloveniji. Na podlagi ugotovitev v okviru aktivnosti projekta je Vlada sklenila, da naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v okviru predvidene reorganizacije centrov za socialno delo in glede na ugotovljene specifične potrebe Centra za socialno delo Novo mesto čimprej zagotovi ustrezno strokovno (kadrovsko) in tehnično (informacijsko) okrepitev centra ter o izvedenih aktivnostih seznaniti Komisijo Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti. Sklep vlade se je v večjem delu že realiziral, saj je ministrstvo odobrilo 1 dodatno zaposlitev na CSD Novo mesto, potekajo pa tudi pogovori o možnostih drugačnih dodatnih oblik zaposlitve na tem CSD.

Aktivnosti projekta nacionalne platforme za Rome so ob celoletni prisotnosti v Mestni občini Novo mesto in kreptvi posvetovalnega procesa v tem lokalnem okolju bistveno pripomogle k realizaciji umestitve projekta »Prostorsko-komunalne ureditve romskega naselja Žabjak-Brezje« v prvi Dogovor za razvoj regije Jugovzhodna Slovenija.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Za potrebe izvajanja projekta je bilo v letu 2016 porabljenih 18.128,00 EUR (95% EU udeležba 5% SI udeležba) in v letu 2017 23.412,16 EUR (95% EU udeležba, 5% SI udeležba).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

V vse aktivnosti je bilo vključenih približno 288 oseb (predstavnikov različnih nacionalnih in lokalnih institucij, pripadnikov romske skupnosti, predstavnikov NVO, strokovnjakov in medijev).

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Glavne težave / negativne izkušnje pri izvajanju projekta so bile naslednje:

- odhod koordinatorke projekta pred koncem projekta (koordinatorka projekta je zapustila projekt oziroma UN v začetku maja 2017 (natančneje 10. maja 2017, njen zadnji delovni dan v okviru projekta je bil 9. maj 2017), zato so projektne aktivnosti, ki jih je bilo treba izvesti do zaključka projekta (31. julij 2017), izvedli ostali člani projektne skupine, ki so delo na projektu opravljali poleg svojih rednih nalog in brez prejemanja plačila iz sredstev projekta, saj to ne bi bil upravičen strošek);
- dodatna prizadevanja so bila potrebna za zagotovitev sodelovanja Romov na dogodkih na lokalni ravni, zlasti zagotovitev sodelovanje romskih žensk in mladih;
- slabe razmere v jugovzhodnem delu Slovenije – še posebej v romskem naselju Žabjak–Brezje: veliko število romskih družin, ki živijo v zelo slabih življenjskih in socialnih razmerah; hkrati pa veliko trenj in konfliktov med družinami in / ali različnimi skupinami znotraj romskih skupnosti; iz teh razlogov je bilo zelo težko opredeliti tiste posameznike znotraj skupnosti, ki jih je večina Romov spoštovala in ki so lahko pomagali zagotoviti sodelovanje Romov (zlasti žensk in mladih) pri dejavnostih / dogodkih na lokalni ravni.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Glavne ugotovitve na podlagi izvedenega projekta so naslednje:

- pomembnost izbire »ustrezne« (primerne) osebe za delo koordinatorja projekta v okviru tovrstnega projekta: v zvezi z zaposlovanjem koordinatorja projekta ali osebe, ki bo opravljala naloge, ki se nanašajo izključno na razvoj in delo v okviru projekta, UN na podlagi svojih izkušenj

v prvem letu izvajanja projekta ugotavlja, da je nujno, da je na takšnem delovnem mestu oseba, ki ima predvsem empatijo in občutek za delo s ciljnimi skupinami, kot je romska skupnost, ima izkušnje pri delu na evropskih projektih in je pripravljena opravljati naloge v okviru projekta samoiniciativno in zagnano. UN je to upošteval pri izbiri primerne osebe za delo v okviru drugega projekta (SIFOROMA2);

- zelo pomembno je redno obveščati vidnejše romske predstavnike in druge mnenjske voditelje (iz različnih organizacij civilne družbe) o cilju, aktivnostih in rezultatih projekta in jim dati priložnost, da aktivno sodelujejo pri razvoju aktivnosti, saj napačna razlaga ali pomanjkanje pravih informacij lahko povzroči negativne posledice za izvedbo projekta;
- zelo pomembno je biti iskren v svojih ciljih in prizadevanjih, spoštljiv do vseh različnih zainteresiranih strani, ustvarjalen in vzpostaviti pozitivne povezave in sodelovanje z institucijami in organizacijami na lokalni ravni, da se zagotovi njihovo sodelovanje v aktivnostih, pa tudi da se zagotoviti njihovo pomoč pri doseganju Romov v lokalnem okolju (v naseljih);
- širjenje informacij o projektu, njegovih aktivnostih in rezultatih je izredno pomembno; v prihodnje bi morali bolje izkoristiti možnosti obveščanja medijev in ciljno začeti graditi sodelovanje z njimi ter načrtno objavljati pozitivne informacije o rezultatih projekta in poskušati bolje izkoristiti spletno stran UN za objavo informacij o projektu in njegovih aktivnostih in rezultatih.

3.3.8.3 Cilj: povezovanje in sodelovanje institucij za zagotavljanje večjega in hitrejšega socialnega vključevanja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti v lokalnem okolju ter oblikovanja celostnih rešitev in ukrepov na lokalni ravni, ki bodo zagotavljali sinergijske učinke.

UKREP:

Spodbujanje vzpostavitve multidisciplinarnih timov v lokalnih skupnostih, kjer živijo Romi, preko aktivnosti nacionalne platforme za Rome.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- zaprti poziv EK 2016 (REC-RDIS-NRCP-AG-2016):
<https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/rec/topics/rec-rdis-nrcp-ag-2016.html> in
- NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, katerega namen je krepitev posvetovalnega procesa na tem področju na lokalni in nacionalni ravni. Preko ukrepa se želi pripomoči k (bolj učinkovitem) izvajanju obstoječih ukrepov za vključevanje romske skupnosti; izboljšati dialog na lokalni ravni med pripadniki romske skupnosti, predstavniki Romov, romskimi organizacijami in združenji, občino, lokalnimi institucijami (kot so vrtci, šole, centri za socialno delo, zavodi za zaposlovanje, itd.), nevladnimi organizacijami na lokalni ravni in ostalimi institucijami ter organizacijami, s čimer se zasleduje boljše medsebojno razumevanje in sodelovanje ter posledično učinkovitejše izvajanje nalog v okviru pristojnosti; opredeliti možne rešitve za izboljšanje obstoječega položaja romske skupnosti na lokalni ravni s/z:

- opredelitvijo možnih rešitev v okviru obstoječega sistema (na primer več srečanj z več zainteresiranimi stranmi, izboljšana komunikacija, prilagojeni pristopi, kadar je to potrebno, itd.) in,
- opredelitvijo potrebnih novih rešitev oziroma ugotovitvijo, kateri novi ali naslednji koraki so potrebni za izboljšanje položaja Romov na lokalni ravni.

Ena glavnih aktivnosti bo predvsem osredotočena na podporo in pomoč občinam, v katerih Romi živijo, da postanejo dejansko koordinator medinstitucionalnega povezovanja in sodelovanja na lokalni ravni in da se okrepi povezovanje in sodelovanje različnih institucij, organizacij in predstavnikov lokalnega romskega in neromskega prebivalstva v občinah (vzpostavljane multidisciplinarnih timov oziroma povezovanja, vzpostavljane varnostnih sosvetov itd.).

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Aktivnosti bodo izvedene v okviru projekta nacionalne platforme za Rome, ki se je začel izvajati 1. 1. 2018. Izvedene aktivnosti bodo predstavljene v poročilu za leto 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.8.4 Cilj: podpora vzpostavitvi in izboljšanju pristopov lokalnih skupnosti na področju integracije pripadnic in pripadnikov romske skupnosti.

UKREP:

Identifikacija, promocija in prenos že osvojenih znanj, pozitivnih izkušenj in primerov dobrih praks v okolja, kjer so zaznani primanjkljaji in izražene potrebe lokalnih skupnosti.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- zaprti poziv EK 2016 (REC-RDIS-NRCP-AG-2016):
<https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/rec/topics/rec-rdis-nrcp-ag-2016.html>
- NPUR 2017–2021 in
- delo Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, katerega namen je krepitev posvetovalnega procesa na tem področju na lokalni ravni preko izmenjave pozitivnih izkušenj in dobrih praks med različnimi lokalnimi okolji in institucijami (predvsem občinami, ostalimi institucijami, ki delujejo na lokalni ravni, predstavniki romske skupnosti v občinskih svetih in različnimi NVO, ki delujejo na področju romske skupnosti).

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Aktivnosti bodo izvedene v okviru projekta nacionalne platforme za Rome, ki se je začel izvajati 1. 1. 2018, na področju urejanja prostorske problematike pa tudi v okviru dela Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov. Izvedene aktivnosti projekta nacionalne platforme za Rome bodo predstavljene v poročilu za leto 2018.

V letu 2017 so bile v zvezi s pripravo pregleda in analize dobrih praks urejanja prostorske problematike in bivalnih razmer Romov v okviru Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov izvedene naslednje aktivnosti:

- v okviru Medresorske delovne skupine je bilo ugotovljeno, da ni jasnih kriterijev in definicij o tem, kaj predstavlja dobro prakso pri urejanju prostorske problematike Romov. V preteklih letih se je namreč različnim mednarodnim organizacijam poročalo o posameznih urejenih romskih naseljih kot o »primerih dobre prakse«;
- namesto splošnega izpostavljanja romskih naselij kot primerov dobre prakse je bilo v okviru Medresorske delovne skupine ugotovljeno, da je smiselno poiskati pozitivne primere reševanja posameznih izzivov s področja urejanja prostorske problematike, zato je termin »dobre prakse« v tem okviru zamenjal termin »prakse urejanja romskih naselij«;
- v okviru Medresorske delovne skupine je bil z namenom, da se pridobi čim več predlogov in izkušenj o pozitivno sprejetih ukrepih, pripravljen vprašalnik o praksah urejanja romskih naselij za vse občine z romskimi naselji. Občinam je bil dne 24. 10. 2017 posredovan dopis z začetnim odprtim vprašanjem o praksah pri urejanju romskih naselij in priložen tudi podrobnejši vprašalnik. Vprašalnik je bil dodatno posredovan tudi Skupnosti občin Slovenije (SOS) in Združenju mestnih občin Slovenije (ZMOS). Podrobnejša vprašanja se nanašajo na področja prostorskega

načrtovanja, urejanja zemljišč, komunalnega opremljanja, urejanja stanovanjskih pogojev ter podrobneje glede odločitve za urejanje romskega naselja in sodelovanja romske skupnosti. Na podlagi informacij, ki so jih že in jih še bodo Ministrstvu za okolje in prostor posredovale občine, bo pripravljen pregled dobrih praks urejanja romskih naselij, ki bo sestavljen glede na ključna področja urejanja romskih naselij. Priprava pregleda dobrih praks urejanja romskih naselij bo eden od končnih rezultatov dela te delovna skupina, pripravljen pa bo do 31. 5. 2018, ko ta zaključi z delom.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.8.5 Cilj: doseganje učinkovitejše integracije pripadnic in pripadnikov romske skupnosti v lokalnem okolju.

UKREP:

Spodbujanje samoupravnih lokalnih skupnosti k oblikovanju konkretnih in realnih akcijskih načrtov za integracijo Romov, prilagojenih stanju v posamezni lokalni skupnosti.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- zaprti poziv EK 2016 (REC-RDIS-NRCP-AG-2016):
<https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/rec/topics/rec-rdis-nrcp-ag-2016.html> in
- NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, katerega namen je krepitev posvetovalnega procesa na tem področju na lokalni in nacionalni ravni. Preko ukrepa se želi pripomoči k (bolj učinkovitem) izvajanju obstoječih ukrepov za vključevanje romske skupnosti; izboljšati dialog na lokalni ravni med pripadniki romske skupnosti, predstavniki Romov, romskimi organizacijami in združenji, občino, lokalnimi institucijami (kot so vrtci, šole, centri za socialno delo, zavodi za zaposlovanje, itd.), nevladnimi organizacijami na lokalni ravni in ostalimi institucijami ter organizacijami, s čimer se zasleduje boljše medsebojno razumevanje in sodelovanje ter posledično učinkovitejše izvajanje nalog v okviru pristojnosti; opredeliti možne rešitve za izboljšanje obstoječega položaja romske skupnosti na lokalni ravni s/z:

- opredelitvijo možnih rešitev v okviru obstoječega sistema (na primer več srečanj z več zainteresiranimi stranmi, izboljšana komunikacija, prilagojeni pristopi, kadar je to potrebno, itd.) in,
- opredelitvijo potrebnih novih rešitev oziroma ugotovitvijo, kateri novi ali naslednji koraki so potrebni za izboljšanje položaja Romov na lokalni ravni.

Ena glavnih aktivnosti bo predvsem osredotočena na podporo in pomoč občinam, v katerih Romi živijo, da razvijajo svoje lokalne akcijske načrte za vključevanje Romov, ki bodo prilagojeni lokalnim potrebam in bodo upoštevali tudi vse morebitne omejitve (na primer pomanjkanje finančnih virov, pomanjkanje človeških zmogljivosti, itd.), pa tudi razpoložljive možnosti (na primer boljše usklajevanje dejavnosti različnih zainteresiranih strani, boljše razumevanje položaja, boljša komunikacija).

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Aktivnosti bodo izvedene v okviru projekta nacionalne platforme za Rome, ki se je začel izvajati 1. 1. 2018. Izvedene aktivnosti bodo predstavljene v poročilu za leto 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

3.3.8.6 Cilj: krepitev vloge in podpora delovanju predstavnikov romske skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti.

UKREP:

Usposabljanja in nudenje strokovne podpore za krepitev vloge in opravljanja nalog predstavnikov romske skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti.

Podlage za izvajanje ukrepa:

- zaprti poziv EK 2016 (REC-RDIS-NRCP-AG-2016):
<https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/rec/topics/rec-rdis-nrcp-ag-2016.html> in
- NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Gre za ciljno usmerjen ukrep, katerega namen je krepitev posvetovalnega procesa na tem področju na lokalni in nacionalni ravni. V okviru projekta se želi krepiti vlogo in opravljanje nalog predstavnikov romske skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti, saj ti potrebujejo usposabljanja in izobraževalne dejavnosti, ki bi jim pomagali bolje razumeti zakonodajo, ureditev in postopke ter pravila. S potrebnim znanjem bi »romski svetniki« lahko bolj kompetentno in aktivneje sodelovali v pomembnih zadevah na lokalni ravni.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Aktivnosti bodo izvedene v okviru projekta nacionalne platforme za Rome, ki se je začel izvajati 1. 1. 2018. Izvedene aktivnosti bodo predstavljene v poročilu za leto 2018.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/
NOSILEC: GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE V SODELOVANJU Z URADOM VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI IN OSTALIMI PRISTOJNIMI VLADNIMI ORGANI
Prioritetno področje: UKREPI IN PRISTOPI NA LOKALNI RAVNI
3.3.8.7 Cilj: krepitev dialoga, povezovanja in sodelovanja med predstavniki Vlade Republike Slovenije in predstavniki samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi.
UKREP: Vzpostavitev kontinuiranega dialoga med predstavniki Vlade Republike Slovenije in predstavniki samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi.
<u>Podlage za izvajanje ukrepa:</u> Sklep vlade št. 09501-5/2016/11 z dne 25. 5. 2017 in NPUR 2017–2021.
<u>Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:</u> Ciljno usmerjen ukrep.
<u>Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:</u> Dne 8. 5. 2017 je bilo izvedeno srečanje med župani in drugimi predstavniki samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi, združenji občin, generalne sekretarke Vlade Republike Slovenije, državnih sekretarjev pristojnih ministrstev in vladnih služb in Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, ki je potekalo v veliki sejni dvorani Vlade Republike Slovenije na Gregorčičevi 27 v Ljubljani. Srečanje s predstavniki občin iz JV Slovenije je potekalo ob 11.00, srečanje s prekmurskimi občinami pa ob 13.00. S srečanjem so se predstavniki Vlade Republike Slovenije odzvali na pismo Skupnosti občin Slovenije predsedniku vlade, kjer je to združenje občin predlagalo, da se na skupnem srečanju predstavnikov Vlade Republike Slovenije in županov občin, kjer živijo Romi, predstavijo ključni problemi ter oblikujejo zaveze, ki bodo osnova za oblikovanje dolgoročne politike ukrepov za integracijo romske skupnosti. Namen srečanja je bilo iskreno spregovoriti o izzivih in predlogih rešitev, ki jih vidijo župani občin, kjer živijo Romi, oziroma ponuditi možnost predstavnikom občin, da v direktni komunikaciji s predstavniki Vlade Republike Slovenije predstavijo največje izzive, kje vidijo, da bi pri izvajanju svojih pristojnosti potrebovali pomoč države in v kakšni obliki, kakšne zaveze pričakujejo s strani Vlade Republike Slovenije oziroma njenih organov ter katere zaveze so pripravljene sprejeti tudi same občine. V razpravi je pogovor potekal o pristojnostih države in občin na tem področju, odprtih izzivih, s katerimi se v lokalnih okoljih, kjer živijo Romi, srečujejo občine, predvsem pa o tem, kako vzpostaviti boljše sodelovanje in zagotoviti večje povezovanje institucij, da se omogoči iskanje celostnih rešitev na obstoječe izzive na tem področju. V okviru razprave so bile tako na strani vladnih organov kot na strani občin oblikovane zaveze predvsem v smeri krepitve povezovanja in sodelovanja vseh pristojnih institucij na lokalni in državni ravni; identifikacije dobrih praks in pristopov, ki so se v posameznih občinah do sedaj že oblikovali; podpore aktivnostim povezovanja in sodelovanja različnih zainteresiranih javnosti v okviru Nacionalne platforme za Rome, ki jo vodi Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti kot nacionalna kontaktna točka za vključevanje Romov v Sloveniji; nujnosti zagotovitve podpore delu predstavnikov romske skupnosti v občinskih svetih preko usposabljanj, ki jih nudijo združenja občin; oblikovanja multidisciplinarnih timov na lokalni ravni, ki bodo vključevali predstavnike vseh institucij in organizacij, ki delujejo na lokalni ravni, ter predstavnike romske skupnosti, in nenazadnje nujnosti oblikovanja lokalnih, konkretnih in realističnih, akcijskih načrtov za integracijo Romov, ki bi jih morale sprejeti občine.
Dialog in sodelovanje s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in njihovimi združenji, še posebej Skupnostjo občin Slovenije, sta kontinuirano potekala tudi v okviru sestankov Komisije za integracijo skupnosti pri Skupnosti občin Slovenije (opravljena predstavitev sprejetega NPUR 2017–2021 na 6. sestanku komisije dne 6. 6. 2017 v Šentjerneju in predstavitev osnutka novele Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji na razširjenem 7. sestanku komisije dne 4. 12. 2017 v Novem mestu).
<u>Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):</u> Na podlagi obeh srečanj in oblikovanih zavez so bili v NPUR 2017–2021 vključeni ustrezni dodatni ukrepi, Vlada Republike Slovenije pa je s sklepom št. 09501-5/2016/11 z dne 25. 5. 2017 določila, da

generalna sekretarka Vlade Republike Slovenije v sodelovanju z Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti, skladno z zavezami, sprejetimi na srečanjih dne 8. 5. 2017, nadaljuje z aktivnostmi za zagotavljanje kontinuiranega dialoga z občinami, kjer živijo Romi, in njihovimi združenji. Slednje je postalo tudi ukrep NPUR 2017–2021. Vzpostavljen je konstruktiven dialog tako s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, kjer živijo Romi, kot tudi

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Za potrebe organizacije in izvedbe srečanj so se sredstva zagotovila v okviru finančnega načrta Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, in sicer za zagotovitev vode, kave ali čaja na podlagi letne naročilnice za leto 2017 pri JGZ Brdo, št. N1540-16-0011 z dne 14. 12. 2016. Stroški reprezentance so bili skladni z določbami 3. člena Uredbe o stroških reprezentance (Uradni list RS, št. 35/09 in 38/09 – popr.).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Srečanja so se z vladne strani udeležili vsi državni sekretarji na pristojnih ministrstvih in vladnih službah, generalna sekretarka vlade in predstavniki Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, s strani občin in njihovih združenj pa iz JV Slovenije in Posavja predstavniki enajstih (11) od dvanajstih (12) vabljenih občin, kjer živijo Romi, in iz SV Slovenije predstavniki treh (3) od desetih (10) vabljenih občin, kjer živijo Romi. S strani združenj občin so se srečanja udeležili predstavniki Skupnosti občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije. Srečanj sta se udeležila tudi predsednik Sveta romske skupnosti Republike Slovenije in član sveta, ki je tudi predsednik združenja Forum romskih svetnikov Slovenije.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Srečanje med najvišjimi predstavniki samoupravnih lokalnih skupnosti in Vlade Republike Slovenije je bilo s strani predstavnikov samoupravnih lokalnih skupnosti in njihovih združenj ocenjeno kot velik korak naprej. Izražena je bila želja, da bi bilo tovrstnih srečanj več in da bi potekala na določeno časovno obdobje. Srečanje je bilo organizirano s strani Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije in v sodelovanju z Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti, vodila pa ga je generalna sekretarka vlade, ki je poskrbela, da so se srečanja s strani predstavnikov Vlade Republike Slovenije udeležili vsi državni sekretarji pristojnih ministrstev in vladnih služb. Če bi srečanje potekalo v organizaciji urada, takšna udeležba ne bi mogla biti zagotovljena.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Potrebna bi bila zagotovitev rednejših srečanj na najvišji ravni s predstavniki samoupravnih lokalnih skupnosti in pri tem zagotovitev udeležbe najvišjih predstavnikov pristojnih ministrstev in vladnih služb.

NOSILEC: URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NARODNOSTI OZIROMA VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

MEHANIZMI IN UKREPI ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA NPUR 2017 – 2021 TER POSLEDIČNO NAPREDKA NA PODROČJU VKLJUČEVANJA ROMOV V SLOVENIJI

1.1 Cilj: preglednost in usklajenost politik in ukrepov ter zagotavljanje večje učinkovitosti za doseganje izboljšanja položaja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in njihove večje vključenosti v družbo.

UKREP:

Mreža koordinatorjev na ravni državnih sekretarjev, imenovanih pri pristojnih ministrstvih in vladnih službah.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Sklep vlade št. 09501-5/2016/11 z dne 25. 5. 2017 in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Vsi pristojni organi so skladno s sklepom vlade št. 09501-5/2016/11 z dne 25. 5. 2017 **zadolžili pristojne državne sekretarje** za opravljanje naloge izvajanja in spremljanja uresničevanja ukrepov iz NPUR 2017–2021 in imenovali **kontaktne osebe**, ki koordinirajo delo znotraj ministrstev in vladnih služb v zvezi z izvajanjem in spremljanjem ukrepov iz NPUR 2017–2021 ter na tem področju predstavljajo vez z Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):
Zagotovljeno je večje in učinkovitejše medresorsko sodelovanje na tem področju, znotraj organov pa je tej tematiki dana večja pozornost.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:
Niso bila potrebna.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):
/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

V praksi se največkrat dogaja, da za vsebinska vprašanja, ki sicer vsebinsko sodijo v pristojnost in naloge pristojnih organov in se nanašajo na romsko skupnost, v teh organih ni zadolženih javnih uslužbencev, ki bi ta vprašanja pokrivali oziroma so te naloge dodeljene eni sami osebi, ki hkrati opravlja tudi številne druge naloge, kar ne omogoča kakovostnega in celovitega opravljanja nalog tudi na tem področju, ki največkrat vključuje zelo kompleksna vprašanja in izzive, kjer je potrebno tako dobro sodelovanje med različnimi sektorji znotraj organov kot tudi dobro medresorsko sodelovanje.

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Nujno bi bilo potrebno razmisliti o določitvi javnih uslužbencev znotraj organov, ki bi bili stalno zadolženi za opravljanje nalog, ki se nanašajo (tudi) na področje romske skupnosti in ki vsebinsko sodijo v pristojnost teh organov ter znotraj organov po potrebi vzpostaviti tudi načine in oblike učinkovitega sodelovanja med sektorji.

UKREP:

Koordinator, imenovan pri Svetu romske skupnosti Republike Slovenije.

Podlage za izvajanje ukrepa:
NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:
Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Svet romske skupnosti Republike Slovenije je za koordinatorja v zvezi z uresničevanjem ukrepov NPUR 2017–2021, ki predstavlja tudi vez z Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti, imenoval Jožka Horvata Muca, predsednika sveta.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):
Vzpostavljeno je redno in kontinuirano sodelovanje med vladnimi organi in Svetom romske skupnosti Republike Slovenije na vseh področjih, na katera se nanašajo ukrepi NPUR 2017–2021.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti na podlagi Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07) na podlagi vsakoletnega programa dela sofinancira svet pri opravljanju nalog, ki jih določata zakon in Poslovnik Sveta romske skupnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 94/07).

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Svet romske skupnosti Republike Slovenije se še vedno premalo angažira in aktivno opravlja svoje z zakonom in poslovnikom določene naloge. Predsednik sveta se sicer udeležuje sestankov, delovnih teles, strokovnih komisij, itd., vendar pa svet še vedno ne pripravlja vsebinsko konkretnih predlogov in pobud pristojnim organom, kar bi v prihodnje moral svet nujno okrepiti/izboljšati. Pri svetu sta trenutno zaposleni dve (2) osebi: strokovni sodelavec VII/1 in računovodja V, glede na naloge, ki jih svetu nalagata zakon in poslovnik, bi v okviru sredstev, ki jih prejme za svoje delovanje, svet moral razmisliti o dodatni strokovni okrepitvi (npr. pravnik).

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

Po oceni Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti svet prejme dovolj finančnih sredstev, da bi lahko učinkoviteje opravljal svoje naloge, zato bi bila potrebna analiza notranjega delovanja sveta in morebitno ukrepanje v smeri načrtovanja porabe sredstev za zagotavljanje dejanske večje učinkovitosti opravljanja nalog sveta.

UKREP:

Delovanje Komisije Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti in spremljanje uresničevanja NPUR 2017–2021.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07) in NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Komisija Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti (v nadaljevanju: vladna komisija) je v letu 2017 imela tri (3) seje, ki so potekale 24. 5. 2017 in 12. 7. 2017 (v vladnih prostorih v Ljubljani) in 10. 11. 2017 (na terenu; v prostorih Občine Kočevje ter v romskih naseljih).

4. seja dne 24. 5. 2017:

vladna komisija je na seji kot osrednjo točko obravnavala in potrdila predlog NPUR 2017–2021.

5. seja dne 12. 7. 2017:

vladna komisija se je v prvem delu seje seznanila z rezultati projekta Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA), ki ga je v obdobju 1. 8. 2016 – 31. 7. 2017 izvajal Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti. Na podlagi pregleda definiranih izzivov, predlaganih ukrepov in pregleda že narejenih korakov na strani ključnih deležnikov, so bili v okviru platforme oblikovani predlogi sklepov, o katerih je komisija nato razpravljala in jih v celoti potrdila. Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti je nato z informacijo o rezultatih dela platforme v prvem letu njenega delovanja in s sprejetimi sklepi vladne komisije seznanil Vlado Republike Slovenije. Vlada se je oktobra 2017 nato seznanila s sklepi 5. seje vladne komisije in z informacijo o opravljenem delu in rezultatih projekta Nacionalne platforme za Rome v prvem letu izvajanja ter podprla nadaljnja prizadevanja urada za krepitev posvetovalnega procesa na področju socialnega vključevanja Romov skladno s sprejetim NPUR 2017–2021, prav tako pa tudi nadaljevanje aktivnosti Nacionalne platforme za Rome na podlagi že uspešno prijavljenega nadaljevanja projekta. Vlada je na podlagi rezultatov projekta Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v okviru predvidene reorganizacije centrov za socialno delo in glede na ugotovljene specifične potrebe Centra za socialno delo Novo mesto zadolžila, da čim prej zagotovi ustrezno strokovno (kadrovsko) in tehnično (informacijsko) okrepitev centra ter o izvedenih aktivnostih seznaniti vladno komisijo.

6. seja dne 10. 11. 2017:

vladna komisija je na podlagi odločitve na 5. seji tokratno sejo izvedla v Kočevju, kjer je bila gostiteljica Občina Kočevje. Seja je potekala v dveh delih. Uradni del seje je komisija opravila v dvorani Turističnega kompleksa Jezero, kjer je bila osrednja točka dnevnega reda posvečena predstavitvi položaja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti v občini, predstavitvi izzivov, s katerimi se sooča občina pri urejanju naselij ali delov naselij, kjer večinsko živijo Romi, ter izzivov, s katerimi se pri svojem delu in ob sobivanju srečujejo ostale institucije in prebivalci v občini. Podžupan občine,

Predrag Bakovič, je sistematično in celovito predstavil aktualne razmere, pristop in ukrepe občine ter podal tudi nekaj predlogov možnih rešitev, kot jih vidi občina, predstavniki različnih institucij in organizacij, ki delujejo na lokalni ravni, nekateri prebivalci v občini in predstavniki romske skupnosti pa so predstavili izzive in pozitivne primere, s katerimi se srečujejo pri svojem delu ali v vsakodnevnem življenju v občini. Komisija se je seznanila tudi z aktualnimi informacijami nosilcev ukrepov NPUR 2017–2021 in dosedanjim opravljenim delom Medresorske delovne skupine za reševanje prostorske problematike Romov in Medresorske delovne skupine za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji. Komisija je obravnavala tudi osnutek izhodišč za spremljanje uresničevanja nacionalnega programa ukrepov, ki ga je pripravil Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti, in bo podlaga za spremljanje in poročanje o uresničevanju programa. Na podlagi izhodišč oziroma pripravljene metodologije se bodo pripravljala vsa poročila o uresničevanju programa, ki jih bo obravnavala Vlada.

Po uradnem delu se je komisija odpravila še na teren in si skupaj z podžupanom občine in predstavnikom romske skupnosti v občinskem svetu ogledala dva primera urejanja naselij, kjer večinsko živijo Romi, ter se ob obisku v naseljih pogovorila tudi s tamkajšnjimi prebivalci. Članice in člani komisije so se strinjali, da je bila izvedba seje na terenu zelo koristna tako za delo komisije kot tudi za delo v matičnih vladnih resorjih ter da bi s tovrstnim pristopom, vsaj občasno, morali nadaljevati.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Stroški dela komisije so v letu 2017 znašali 1.707,37 EUR. V stroške je bilo vključeno povračilo stroškov članom komisije, pogostitve in prevoz udeležencev na 6. sejo. Od tega zneska je pogostitev v višini 137,40 EUR bremenila sredstva evropskega projekta Siforoma (95% EU udeležba, 5 % SI udeležba), razlika 1.569,97 EUR pa integralni proračun.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

UKREP:

Letno poročilo Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji in o uresničevanju NPUR 2017–2021.

Podlage za izvajanje ukrepa:

Četrty odstavek 4. člena in 6. člen Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07) ter NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Na podlagi sklepa 5. seje Komisije Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti z dne 12. 7. 2017 je Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti pripravil *Izhodišča za spremljanje uresničevanja nacionalnega programa ukrepov vlade republike Slovenije za Rome za obdobje 2017 – 2021 (metodologija)*, ki so bila potrjena na 6. seji komisije dne 10. 11. 2017.

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

Priprava Petega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji.

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

Niso bila potrebna.

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

V pripravo poročila so bila vključena vsa pristojna ministrstva in vladne službe, samoupravne lokalne skupnosti, kjer živijo Romi, združenja občin in Svet romske skupnosti Republike Slovenije.

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/

1.2 Cilj: letno spremljanje stanja na področju socialnega vključevanja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti v okoljih, kjer živijo, in zagotavljanje spremljanja učinka ukrepov NPUR 2017–2021 (evalvacija).

UKREP:

Letna evalvacija o stanju na področju socialnega vključevanja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti v okoljih, kjer živijo, in o učinkih izvajanja ukrepov NPUR 2017–2021.

Podlage za izvajanje ukrepa:

NPUR 2017–2021.

Ali gre za ciljno usmerjen ukrep ali za integracijski ukrep:

Ciljno usmerjen ukrep.

Kratek opis izvedenih aktivnosti v letu 2017:

Začetek realizacije ukrepa je predviden v 2018 ter nato realizacija vsako leto do konca obdobja uresničevanja NPUR 2017–2021 (predvidene 4 evalvacije).

Pregled oziroma opis rezultatov ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, kjer je to le možno):

/

Dodeljena in porabljena finančna sredstva v letu 2017:

/

Število vključenih oseb oziroma število upravičencev ukrepa (upoštevati dimenzijo spola in mladih, če je to le možno):

/

Pozitivne / negativne izkušnje pri izvajanju ukrepa:

/

Predlogi za izboljšave oziroma potrebe po morebitnem prihodnjem ukrepanju:

/